

והנדה מוזהרת עליו. וכתיב (ויקרא ל') ונכרתו שניהם מקרב עמם: הבא על הקטנות. הבא על אדם קטנות נדות. חייב על כל אחת ואחת. ואע"פ שהקטנה אינה מוזהרת: הבא על הבהמה יוכיח. שחייב על כל ביאה וביאה: בהמה בשבת. כלומר כי היכי

רש"י: [והנדה מוזהרת עליו. פי' הר"ב. דכתיב ונכרתו שניהם. וכן פירש"י. וקפיד לי דפסוק זה על העונש נאמר ועדין אזכרה לא שמענו. וכדלקמן בזהמה. אלא ה"ל לפרש כדפירש"י בחומש פרשת אחרי [מות] צפסוק לא תקרבו לגלות ערוה: להוסיף הנקבה כזכר. לך נאמר לשון רבים]: אמר לי הגאון על סנהמה יוכיח. שאע"פ שסיח נענסת. כדכתיב (ויקרא ל') ולא סנהמה תהרגו. אינה מוזהרת:

על כל אחת ואחת. שבת שיש בה תוצאות הרבה ותמאות הרבה (ה). אינו דין שיהא חייב על כל אחת ואחת (ה). אמרתי לו. לא. אם אמרת בנדה שיש בה שתי אזהרות. שהוא מוזהר על הנדה. והנדה מוזהרת עליו (ה). האמר בשבת שאין בה אלא אזהרה אחת. אמר לי הבא על הקטנות (ה) יוכיח שהם אלא אזהרה אחת (ה). וחייב על כל אחת ואחת. אמרתי לו. לא. אם אמרת בבא על הקטנות. שאף על פי שאין בהן עבשיו. יש בהן לאחד זמן. האמר בשבת שאין בה לא עבשיו ולא לאחר זמן. אמרתי לו. ואין הלכה כר"א:

שהוא מוזהר על הנדה. והנדה מוזהרת עליו (ה). האמר בשבת שאין בה אלא אזהרה אחת. אמר לי הבא על הקטנות (ה) יוכיח שהם אלא אזהרה אחת (ה). וחייב על כל אחת ואחת. אמרתי לו. לא. אם אמרת בבא על הקטנות. שאף על פי שאין בהן עבשיו. יש בהן לאחד זמן. האמר בשבת שאין בה לא עבשיו ולא לאחר זמן. אמרתי לו. ואין הלכה כר"א:

אלא אזהרה אחת. אמר לי הבא על הקטנות (ה) יוכיח שהם אלא אזהרה אחת (ה). וחייב על כל אחת ואחת. אמרתי לו. לא. אם אמרת בבא על הקטנות. שאף על פי שאין בהן עבשיו. יש בהן לאחד זמן. האמר בשבת שאין בה לא עבשיו ולא לאחר זמן. אמרתי לו. ואין הלכה כר"א:

המה בשבת. פי' ש' שנינו נוסחאות שבת כו' וחספאות הרבה. במשכ"ב. ופירות הרבה. (לא) אם אמרת. נמשכ"ב ליהא וכן בסמוך והנה נשע"מ. (שתי) אזהרות נשע"מ דיריוס ויוליג ליהא. ויכיר שאין בהן. וכי' נשע"מ ד' ונמשכ"ב. (לא) עבשיו ולא לאחר זמן. נשע"מ לא לעבשיו. נשע"מ. אחר זמן. נמשכ"ב ליהא. ע"פ חבבמה. נד"ב נעשית גם. בהמה. נמשכ"ב הבחמה. תוספות רע"א

יכין תפארת ישראל

יכין תפארת ישראל

לא שנתה שבת וזדון מלאכה. משכ"ב בנדה. א"ל שיתחייב רק על מין פעולה א' דהיינו ביאה ורק בשחיבט שביאה זו מוזהרת לו: (ע) בש"ס גרסינן ומיהו הרבה: (ע) מיהו מוכך ק"ו לא מפסע רק בעשה מלאכה א' בשבתות הרבה דחייב על כל שבת ושבת, אבל בעשה שבת א' תולדות הרבה שמא א' לא מפסע מנדה, דהיינו אין בנדה תולדות. רק מסברא קאמר שחייב גם בזה על כל תולדה העלת לבד. [אב"ו ור"ח קבל מיהו ר"ע מרי"א דנעשה מלאכה א' בשבתות הרבה, סוה וימי שביעיים כדעשה, אבל בעשה וולדות הרבה ענין מלאכה א' בשבת א', לא קבל מיהו, שיתחייב על כל א' [ש"ס]. והרמב"ם כפירשו חספ לפרש המשנה כשיעור ר"ח, וע' בסוף, ואין כן הלכה, אלא סוהיל ואין סוה ידענה כינתיים אינו חייב רק א', עכ"ל. וצ"ע] הכי אמרינן בש"ס דקבלה סרסו. אר"ו ראינו ברמב"ם [פ"ו משגגות ס"ח] ע"י דדוקא בעשה מלאכות סרסו ענין מלאכה א' בשבתות הרבה חייב על כל שבת ושבת. ותמה הלח"מ. פ"ט. ול"ב שזה הלוי עם דכריו הקדושים

כפירשו כאן, שש"ס סיס לרכיני טפחא אחרת גמ'. וכבר רמז ע"י ל"י על הלח"מ זה לעיל פ"ב סו' ל"ד, סו' ד' אות ב', ע"פ: [עו] לסיכך חסובה כל ביאה להיות כחפא אחר. ואף לרב חסודא לפיל דהכל מיירי בלשנה א', עכ"פ ב' בני אדם חוטאים בביאה זו, להכי חסובה כל ביאה שמתחלק לחייב עליה לבד: (ע) ר"ל בזה על ה' נדות קטנות [אב"ו ור"ח מה קטנות. קטנות דעלמא, גמ'] ע"פ שחייב הקטנה פטורה בצעלה בנדה: (פ) שחייב על כל ביאה וביאה. ואע"ג שגם בזהמה נהרגת, כדכתיב ולא סנהמה תהרגו. עכ"פ אין הריגתה לעונש, דהיינו אינה בת עונשין, רק משום כבוד החופש, שלא יאמרו זו היא שנגזל בה פלוני [כנסתרוין פ"ו מ"ד]. [והוא דלא קאמר שעה וחמשה יוכיח. י"ל דאפשר שתהרסא. גם כפי למקטע נהמה שאין כעונה בת חוב כלל]: (פ) ר"ל לומר גם בזהמה אני מוספק בזה עליה הרבה ביאות אם חייב על כל א' וא'. ולענין פסק הלכה ע"י לעיל סו' ס"ח:

דרע"ק קיבל דבריו הרי מפורש דחייב. וגם לי התוספות ר"ד דמה לי רבע ומה לי בא על ה' נשים. הא הפרש גדול ביניהם. דבנדה היא מוזהרת מדקתני הכא בסנהמין. וגם קשה לי לרבה דלא קיבלה מסנו ובחמה כשבת היינו דגם בבחמה סיבטיא ליה כיון דהיא אינה מוזהרת עליו. הא בסנהמין ג' פ"ה דחולין שחמה ואח"כ שחם שני בינה סיפג שמונים הרי דגם בבחמה אפרינן נמי סחולקים:

דרע"ק קיבל דבריו הרי מפורש דחייב. וגם לי התוספות ר"ד דמה לי רבע ומה לי בא על ה' נשים. הא הפרש גדול ביניהם. דבנדה היא מוזהרת מדקתני הכא בסנהמין. וגם קשה לי לרבה דלא קיבלה מסנו ובחמה כשבת היינו דגם בבחמה סיבטיא ליה כיון דהיא אינה מוזהרת עליו. הא בסנהמין ג' פ"ה דחולין שחמה ואח"כ שחם שני בינה סיפג שמונים הרי דגם בבחמה אפרינן נמי סחולקים:

ר"ע מברטנורה ספק אבל חלב פרק ד בריתות

תוספת יום טוב ציונים

פרק ד א ספק אבל חלב ספק לא אבל. והיינו דמי. כגון חלב ושומן לפניו ואכל את אחד מהן. כדמי בסיפא. ופרושי קמפרש ספק חלב ספק לא חלב. כיצד כגון שהיה חלב ושומן לפניו דיש כאן איסור קבוע. אבל אם יספה לפניו חסובה אחת. ספק שהיה חלב ספק שהיה שומן ואכלה פטור

פרק ד א ספק חלב ספק לא חלב. כחב הר"ב וה"ד כגון חלב ושומן לפניו וכו'. דיש כאן איסור קבוע. מסברא בעלמא אמר הכי רב נחמן. אע"ג דרבה דריש ליה מקרא. דמאות כחוב ומלוות קרינן ויש אס למקרא. וכבר הניח זה הכ"מ בפ"ח מהל' שגגות לטעמא דר"ג והא רבא בהרא"ה הוא.

ולי נראה דמשום הא לא איריא דכיון דגמ' קבוע לרב נחמן אחר רבא ודאי דהיינו טעמא דמשום דס"ל לגמרא. דהלכתא כרב נחמן [וסברא אלימתא היא. שכן ראינו שכתב הרא"ש כיוצא בה בפ"ק דב"ק סו' ה'. גבי אמר רב הונא או כסף או מיטב] אבל הא קשיא לי דקודם רבא קאמר סתמא דגמרא טעמא דיש אס למקרא. וה"כ תקשה סתמא דגמ' אהדדי. אלא ודאי סתמא דגמרא סברא ליה דטעמא דיש אס למקרא כדאמר סתמא דגמרא בהדדי. והיינו נמי טעמא דקבוע לרבה קודם רב נחמן. משום דאינו קאמר נמי כסתמא דגמ'. והוא מה שז"ל כיון דנראה להכי סברא סתמא דגמרא. ומ"מ ל"ל ליישב דעה הרמב"ם והר"ב משום דקא חזינן בפרק דלקמן דר"ע ור' יוסי סברי על כרחין טעמא דאקבוע איסורא. דהא מחייבי לשני שאכל השנייה אע"ג דבעידנא דאכל ליכא מלוות. וכמ"ס שם מ"ד. מש"ה פסקי לרבי נחמן. ודחק בר"פ דלעיל עד אומר אכל [כו]. מביא אשם הלוי. פי' הראב"ד בפ"ח מה' שגגות. בכגון שיאמר העד חסובה של חלב שסיפה עם השומן אכלת ואחד אמר לא אכל אלא

לעטמא דר"ג והא רבא בהרא"ה הוא. ודאי דהיינו טעמא דמשום דס"ל לגמרא. דהלכתא כרב נחמן [וסברא אלימתא היא. שכן ראינו שכתב הרא"ש כיוצא בה בפ"ק דב"ק סו' ה'. גבי אמר רב הונא או כסף או מיטב] אבל הא קשיא לי דקודם רבא קאמר סתמא דגמרא טעמא דיש אס למקרא. וה"כ תקשה סתמא דגמ' אהדדי. אלא ודאי סתמא דגמרא סברא ליה דטעמא דיש אס למקרא כדאמר סתמא דגמרא בהדדי. והיינו נמי טעמא דקבוע לרבה קודם רב נחמן. משום דאינו קאמר נמי כסתמא דגמ'. והוא מה שז"ל כיון דנראה להכי סברא סתמא דגמרא. ומ"מ ל"ל ליישב דעה הרמב"ם והר"ב משום דקא חזינן בפרק דלקמן דר"ע ור' יוסי סברי על כרחין טעמא דאקבוע איסורא. דהא מחייבי לשני שאכל השנייה אע"ג דבעידנא דאכל ליכא מלוות. וכמ"ס שם מ"ד. מש"ה פסקי לרבי נחמן. ודחק בר"פ דלעיל עד אומר אכל [כו]. מביא אשם הלוי. פי' הראב"ד בפ"ח מה' שגגות. בכגון שיאמר העד חסובה של חלב שסיפה עם השומן אכלת ואחד אמר לא אכל אלא

יכין תפארת ישראל

יכין תפארת ישראל

פ"ד א) מיי"י דאיבקע איסורא. דהיינו שנוגע לו הסתא שבשעת אכילה היה עם איסורא וודאי, רק שלא ידע אס אכלו. כגון חלב

פ"ד א) מיי"י דאיבקע איסורא. דהיינו שנוגע לו הסתא שבשעת אכילה היה עם איסורא וודאי, רק שלא ידע אס אכלו. כגון חלב

ספק אבל הלב פרק ד בריתות

הלל ורשון לפניו. י"ג
 פ"ג: כפיא אשם תלוי.
 פ"ג: כ כשם שאם
 אבל הלב לה י"ג פ"ג
 שם פ"ג: אם היה
 ידועה בנתים. יתולמי
 תריות פ"ג: כשם שראוי
 שביא חטאת כו'. מ"ב וק"ה
 תעבוק כ"א מ"י מ"ה כ"ה
 שנתו כ"י: כשם שאם אבל
 הלב ור"ע כ"י. מ"ה ע"ס:

שנויי גוסהאות
 ספק שאין בו. נמשכ"כ
 וספק אין בו. הלב ורשון
 לפניו. נמשכ"כ שו"ת
 הלב. ולכאורה היה ג"כ
 נכונה דומיא דלפניה ורשון
 דנקט היתור קודם וזה
 דכפ"ה וי"ט ח"ט
 האיסור קודם מפני דמייני
 כנייה"ל של מ"ש לחול דוקא
 דלמקצת לאיסורא פמ"ס ספיק
 נשם תוס' והמוס ספיק
 הגיה כלפניו: ד"ל ולי
 וכו'. ואפילו יש בו הלב
 ורשון לפניו. אבל את א'
 מהן ואין ידוע אנו מהן
 אבל. כו"ל. אחת מהן.
 נמשכ"כ ואכל אחד מהן
 ואינו יודע. וכו' ואינו
 יודע גם נסמך כ"ס.
 כ"ל. ואין ידוע את אי
 זה מהם. מלאכה באחת
 מהן. כד"ל ונמשכ"כ
 ..אחד. כה"ל באחת
 מהן ויחשבושמות: ב"הלב
 וחלב בתעלה אחת. כ"ל
 חלב ור"ע (ב) בעלם אחד
 וכו' בעלם אחד גם
 נסמך וכו' אחד גם כ"ל
 וכן נסמך. (ע"ל) לא
 חורף. כ"ל יתח. אינו
 מביא אלא אשם אחד.
 נמשכ"כ. אשם תלוי אחד
 וכ"ל כ"ל. ואם אינו
 חייב... אחת ואחת
 כך (הוא) מביא כו' אחת
 ואחת. נמשכ"כ יתח:
 כ"ל וכו"ל אחד ואחד..
 אחד ואחד. (ש"א)
 אבל. נמשכ"כ יתח והגם
 נש"מ.

תוספות חדשים
 קודם לכתב קודם לכתב וזה
 ועוד לכתב קודם על דברי
 ר"י קודם יתח לכתב
 דגם לדברי קשה דכפ"ה
 לאניי כהנה וכו' כ"ל
 על מתניי כמה תחא הסגל
 חסירה כו' כתב דכ"ה
 נרטי מוסרי דכ"ה חיי
 אחרי וחולק בפניו זה על
 כ"ל וכו' וכו' וכו' וכו'
 כ"ל נסמך כ"ל. כ"ל
 א"כ מ"ש ב"ל דכ"ה כו'
 תלמוד ד"ל דלא קדיש
 לדברי ומה שהיה הק"ע
 ראה לכתבו מהכ"ס

ראשון לציון
 בא"ד ואף רש"י נמשכת
 פסוקים לכתב לרש"י
 דאמוראי כו' וכן רש"י
 נדעו י' ע"כ ד"ה תע"ה
 נעברה כו' כתב ודכ"ה
 נכבדות שתי תרומות
 נמשמע טבירה ורש"י
 ואמר קרא שומרה:

השומן ע"כ. זה"כ"מ כתב דספיר מיירי הקבע איסורא ע"פ עד
 אחד. אש"פ שאין שם אלא חתיכה [אחת]. ע"כ. והא דכתב
 הר"ב בספ"ב דיבמות בע"א שפיעד נאשה כמה בעלה וכו' ו
 דלא יוליא. וכתבתי שם דמיירי שהיא אומרת ג"כ כרי לי שמת
 דל"ה היא באשם תלוי. התם נמי
 הקבע איסורא שהיא בחזקה אשת איש.
 א"כ התם לאו אשם תלוי ממש קלאמר:
 אלא קלומר ב"איסור אשם תלוי. תוס'
 פ"ב דכתובות דף כ"ב. ומ"ש הר"ב
 אבל אם הייתה לפניו חתיכה אחת כו'
 פטור דלא הקבע איסורא. מקשה
 בגמ' דתנן במ"ב פ"ד דיבמות ספק
 בן תעשה לראשון. ספק בן תעשה
 לאחרון יוליא כו' והייב"ש באשם תלוי.
 ומשני דהא מני ר"א היא. דאמר
 כו' חייבין עליו אשם תלוי. דלא
 כפי קביעות לאיסורא. ואשחמיטתיה
 להכ"מ בפ"ה מהלכות שנויות.
 דמשני לה מדכפ"ה דל"ל דלתיא
 כמ"ד א"כ איסור קבוע. והרי תלמוד

ערוך הוא. ותו בגמ' דהא דתנן במ"ב פ"ב דגדה. כמלא על שלה לאחר זמן פטורין מקרבן. דהיינו מחטאת.
 אבל חייבין באשם תלוי. כדפירש שם הר"ב. דהוא נמי ר"א היא דלא כפי קביעות לאיסורא. ולפי מ"ש לעיל דנראה דסתמא
 דגמרא סברה דטעמא משום דיש אש למקרא מהרלים בגמרא להנהו מהני' נמי דכ"ל ור"ל יש אש למסורת מנות כתיב.
 חזא משמע. וקשיא לי דהכא אמרין דר"א ס"ל יש אש למסורת. ובמ"ה פ"ח דתרומות. דתנן דר"א ס"ל תרומה תלויה כפי
 שימור. ופירש הר"ב דס"ל יש אש למקרא. ואש"ג דהתם רבי יהושע פליגי עמיה. והתוס' דף י"ח ב"ה דבאנו למלוקת ר"א
 וחסמים. כתבו דהך ר"א. לאו היינו ר"א בר פלוגתיה דר' יהושע. לרש"י יתח. גם מסקנת דבריהם אינם מובנים לי.
 ומלאכי בפ"ה דבכורות דף ג"ד דהכי ח"ר יהודה אמר שמואל וכן אמר ר"ל וכן אמר רב נחמן אמר רבה בר אבבה. דזהו
 טעמא של ר"א. ורמינן עליה מסלוגתא דר"א ור"ע בפסוק בבגדו זה דגבי חמה העבירה דמוכח מינה דס"ל לר"א דיש אש
 למסורת ומשני אלא טעמא דר"א דתרומה תלויה נמי ראייה היא שמה יבא אליה ויטהרנה. אך ראייה ג"כ לרש"י דנכ"ה ליה
 לטעמא דיש אש למקרא דמש"ה מחייב ר"א שימור בתרומה תלויה. בפ"ק דפסחים דף ט"ז והראה מקום אמסת דבכורות
 [פרק כל פסולי המוקדשים] [דף ל"ד] דהתם מפרש לה הכין. ולכן נראה בפני דמשום דאמוראי קמאי טובא קאמרי האי טעמא
 כפ"ה ליה. ואש"ג דבגמ' אחרי ממי' דשמעין לר"א נבי בבגדו זה. דשמה יש להנהו אמוראי תרולא אחרינה. ח"כ דהו וידעין
 דהיא כרייהא דבגדו זה משבטתא היא. והרי כתב רש"י שם בבכורות שיש שמעשין השמועה במס' קדושין בהיא דבגדו
 זה וגורסים ר"א סבר יש אש למקרא כו' וטעמא היא בידם. דא"כ מאי מקשה הכא בבכורות ע"כ. ויכולני לומר דהנהו
 דמשבטין הספרים לאו בשבט הוא. אלא היה בידם טעם מוחלפת. ומטעם הנהו אמוראי קמאי. ואף רש"י במסכת פסחים דנסיב
 לרש"י דאמוראי. הכי ס"ל. והדר ביה ממאי דכתב בבכורות שהוא טעות. ומעשה גם הר"ב במסכת תרומות נחטין הכלכה
 על שפירש בן. וא"ת ואכתי תקשה לכולהו אמוראי מדהכא דשמעין ליה לר"א דס"ל יש אש למסורת. י"ל כמ"ש בשם התוס'
 בפ"ק דמסכת סוכה משנה ב' דהיא דמקרא ומסורת לא מכתשי אהדי. ס"ל נמי יש אש למסורת. דלא להנס נכתב המסורת
 וה"ג אפשר לקיים שניהם שבא המקרא דמלוא קרינן. לחייב בשני מלוא דהיינו שתי חסיות. והמסורת בא לחייב על כל מלוא
 אחת. ואש"ג דהתוס' שם בפ"ק דסוכה דף ו' כתבו דליכא למימר הכי בהך דמלוא. בפ"ק דסנהדרין דף ד' כתמו וכתבו
 בן. ונ"ל ראייה מדלל מקשה הגמ' דבכורות מהך דהכא. כמו דמקשה מההוא דבבגדו זה. אלא דהכא איכא למדמי משום דלא
 מכתשי אהדי. ואש"ג דהתם נמי ר"ש דריש לתרווייהו. הא אשכחן לר"ע דלא דריש אלא חד וכבר הוקשה זה להתוס' דסוכה
 ודסנהדרין בהוא דר"ע ור"ש ואין להאריך בזה. אך עלה בידי דל"ק על פי הר"ב דמסכת תרומות: ואפילו אכל ספק יש בו

ואפילו אבל. ספק יש בו כשיעור. ספק
 שאין בו. הלב ושומן לפניו. אבל את
 אחד מהן. ואין ידוע איזו מהן אבל. אשתו
 ואחותו עמו בביתה. שגג באחת מהן. ואין
 ידוע באיזו מהן שגג. שבת ויום חול ועשה
 מלאכה באחת מהן. ואין ידוע באיזו מהם
 עשה. מביא אשם תלוי: כשם שאם אבל
 הלב וחלב בהעלם אחת אינו חייב אלא
 חטאת אחת. כך על לא הודע שלהן. אינו
 מביא אלא אשם אחד. אם היתה ידיעה
 בינתיים. בשם שהוא מביא אחת. אם
 היחה ידיעה ודאי בינתיים. כך
 ידיעה

פטור ללא הקבע איסורא: ואפילו אבל. ודאי חלב ספק
 יש בו כחית. וכגון שבעה שאלו סבור שומן הוא. ואח"כ
 נודע לו שהוא חלב. וספק יש בו כחית ספק אין בו: אבל את
 אחד מהן. וכסבור שומן הוא. ואח"כ נודע שהלמד היה חלב.
 זה אינו יודע איזו אבל. מביא אשם
 תלוי. אבל אם בשעת אכילה היחה
 מיד ופטור: שגג באחת מהן.
 כסבור זו אשתו. ואח"כ נהפך איזו
 מהן היחה. מביא אשם תלוי: בן
 על לא הודע שלהן. כגון אכל ב'
 חסיות כסבור ששתיים שומן הן
 ואח"כ נודע שכל אחד מהן ספק אינו
 מביא אלא אשם תלוי אחד. ואילו
 חלב חלב: ואם היתה ידיעה
 בינתיים. ידיעה ספק: בשם שהוא
 מביא חטאת על כל אחת. אם
 היחה ידיעה ודאי בינתיים. כך
 ידיעה

הוא. וזהו שם הר"ב. דהוא נמי ר"א היא דלא כפי קביעות לאיסורא. ולפי מ"ש לעיל דנראה דסתמא
 דגמרא סברה דטעמא משום דיש אש למקרא מהרלים בגמרא להנהו מהני' נמי דכ"ל ור"ל יש אש למסורת מנות כתיב.
 חזא משמע. וקשיא לי דהכא אמרין דר"א ס"ל יש אש למסורת. ובמ"ה פ"ח דתרומות. דתנן דר"א ס"ל תרומה תלויה כפי
 שימור. ופירש הר"ב דס"ל יש אש למקרא. ואש"ג דהתם רבי יהושע פליגי עמיה. והתוס' דף י"ח ב"ה דבאנו למלוקת ר"א
 וחסמים. כתבו דהך ר"א. לאו היינו ר"א בר פלוגתיה דר' יהושע. לרש"י יתח. גם מסקנת דבריהם אינם מובנים לי.
 ומלאכי בפ"ה דבכורות דף ג"ד דהכי ח"ר יהודה אמר שמואל וכן אמר ר"ל וכן אמר רב נחמן אמר רבה בר אבבה. דזהו
 טעמא של ר"א. ורמינן עליה מסלוגתא דר"א ור"ע בפסוק בבגדו זה דגבי חמה העבירה דמוכח מינה דס"ל לר"א דיש אש
 למסורת ומשני אלא טעמא דר"א דתרומה תלויה נמי ראייה היא שמה יבא אליה ויטהרנה. אך ראייה ג"כ לרש"י דנכ"ה ליה
 לטעמא דיש אש למקרא דמש"ה מחייב ר"א שימור בתרומה תלויה. בפ"ק דפסחים דף ט"ז והראה מקום אמסת דבכורות
 [פרק כל פסולי המוקדשים] [דף ל"ד] דהתם מפרש לה הכין. ולכן נראה בפני דמשום דאמוראי קמאי טובא קאמרי האי טעמא
 כפ"ה ליה. ואש"ג דבגמ' אחרי ממי' דשמעין לר"א נבי בבגדו זה. דשמה יש להנהו אמוראי תרולא אחרינה. ח"כ דהו וידעין
 דהיא כרייהא דבגדו זה משבטתא היא. והרי כתב רש"י שם בבכורות שיש שמעשין השמועה במס' קדושין בהיא דבגדו
 זה וגורסים ר"א סבר יש אש למקרא כו' וטעמא היא בידם. דא"כ מאי מקשה הכא בבכורות ע"כ. ויכולני לומר דהנהו
 דמשבטין הספרים לאו בשבט הוא. אלא היה בידם טעם מוחלפת. ומטעם הנהו אמוראי קמאי. ואף רש"י במסכת פסחים דנסיב
 לרש"י דאמוראי. הכי ס"ל. והדר ביה ממאי דכתב בבכורות שהוא טעות. ומעשה גם הר"ב במסכת תרומות נחטין הכלכה
 על שפירש בן. וא"ת ואכתי תקשה לכולהו אמוראי מדהכא דשמעין ליה לר"א דס"ל יש אש למסורת. י"ל כמ"ש בשם התוס'
 בפ"ק דמסכת סוכה משנה ב' דהיא דמקרא ומסורת לא מכתשי אהדי. ס"ל נמי יש אש למסורת. דלא להנס נכתב המסורת
 וה"ג אפשר לקיים שניהם שבא המקרא דמלוא קרינן. לחייב בשני מלוא דהיינו שתי חסיות. והמסורת בא לחייב על כל מלוא
 אחת. ואש"ג דהתוס' שם בפ"ק דסוכה דף ו' כתבו דליכא למימר הכי בהך דמלוא. בפ"ק דסנהדרין דף ד' כתמו וכתבו
 בן. ונ"ל ראייה מדלל מקשה הגמ' דבכורות מהך דהכא. כמו דמקשה מההוא דבבגדו זה. אלא דהכא איכא למדמי משום דלא
 מכתשי אהדי. ואש"ג דהתם נמי ר"ש דריש לתרווייהו. הא אשכחן לר"ע דלא דריש אלא חד וכבר הוקשה זה להתוס' דסוכה
 ודסנהדרין בהוא דר"ע ור"ש ואין להאריך בזה. אך עלה בידי דל"ק על פי הר"ב דמסכת תרומות: ואפילו אכל ספק יש בו

יבין תפארת ישראל

בועז

פרק ד (א) כך משמע מרז"ם ה"ל. וערל"מ שם. ולתרום דוקא
 בעשה מלאכה בביה"ש של מולאי שבת. ועי' מ"ש
 בקופה

וקמ"ל דאף ב"ס חייב: (ג) נקט שגג, אגב משנה ב':
 (ד) כגון טעשה מלאכה בע"ש בין השמשות, דמדהיה בשעת כניסת
 ומסופק אם עשה בו מלאכה, דמי שפיר לב' חסיות לפניו (א): (ה) ונקרא תלוי שפירתו תלויה עד שיוודע לו שחטא ויביא הטעם.
 ולילא משתאפניא ל"ל דתלוי לשון ספק, כמו ועמי תלויים למכותי, ר"ל מסופקים. וכן בלשון חז"ל פ"ק דפסחים פ"ה, תולין לא אורלין ולא שורפין ר"ל
 מסתפקין, וכן שם מ"ו שורפין תלויה עם הטעמה, ר"ל שגומלתה בספק, ה"ל ר"ל אשם שגא על ספק. כירוד ביהוה מסופק בשעת אכילתו אם
 הוא חלב או שומן, ואפ"ה אכלו, ר"ל מיד ופטור מאכ"ס: (ו) כגון שהיו לפניו הרבה חסיות של היסור ושל איסור, ואכל ב' מהן,
 ואח"כ מסופק שמה שפיריו היו חלב: (ז) שטועט לו בין אכילה לאכילה ספק חלב חלב: (ח) אם היחה לו ידיעה ודלית בינתיים: (ט) על

חלב ושומן לפניו, ומסופק אם אכל האיסור, וכדמסיק, חלב ושומן
 לפניו ותני והדר מפרש: (ב) ר"ל או שהיה חתיכה חלב לפניו יוסר
 מכותי, וכבר שהו שומן, ומסופק השתא אם אכל ממנו כחית
 (רמב"ם פ"ה משננות) [ולתוס' מיירי בב' חסיות אחד כחית ואחד
 כחית כגון טעשה מלאכה בע"ש בין השמשות, דמדהיה בשעת כניסת
 ומסופק אם עשה בו מלאכה, דמי שפיר לב' חסיות לפניו (א): (ה) ונקרא תלוי שפירתו תלויה עד שיוודע לו שחטא ויביא הטעם.
 ולילא משתאפניא ל"ל דתלוי לשון ספק, כמו ועמי תלויים למכותי, ר"ל מסופקים. וכן בלשון חז"ל פ"ק דפסחים פ"ה, תולין לא אורלין ולא שורפין ר"ל
 מסתפקין, וכן שם מ"ו שורפין תלויה עם הטעמה, ר"ל שגומלתה בספק, ה"ל ר"ל אשם שגא על ספק. כירוד ביהוה מסופק בשעת אכילתו אם
 הוא חלב או שומן, ואפ"ה אכלו, ר"ל מיד ופטור מאכ"ס: (ו) כגון שהיו לפניו הרבה חסיות של היסור ושל איסור, ואכל ב' מהן,
 ואח"כ מסופק שמה שפיריו היו חלב: (ז) שטועט לו בין אכילה לאכילה ספק חלב חלב: (ח) אם היחה לו ידיעה ודלית בינתיים: (ט) על

חלב ושומן לפניו, ומסופק אם אכל האיסור, וכדמסיק, חלב ושומן
 לפניו ותני והדר מפרש: (ב) ר"ל או שהיה חתיכה חלב לפניו יוסר
 מכותי, וכבר שהו שומן, ומסופק השתא אם אכל ממנו כחית
 (רמב"ם פ"ה משננות) [ולתוס' מיירי בב' חסיות אחד כחית ואחד
 כחית כגון טעשה מלאכה בע"ש בין השמשות, דמדהיה בשעת כניסת
 ומסופק אם עשה בו מלאכה, דמי שפיר לב' חסיות לפניו (א): (ה) ונקרא תלוי שפירתו תלויה עד שיוודע לו שחטא ויביא הטעם.
 ולילא משתאפניא ל"ל דתלוי לשון ספק, כמו ועמי תלויים למכותי, ר"ל מסופקים. וכן בלשון חז"ל פ"ק דפסחים פ"ה, תולין לא אורלין ולא שורפין ר"ל
 מסתפקין, וכן שם מ"ו שורפין תלויה עם הטעמה, ר"ל שגומלתה בספק, ה"ל ר"ל אשם שגא על ספק. כירוד ביהוה מסופק בשעת אכילתו אם
 הוא חלב או שומן, ואפ"ה אכלו, ר"ל מיד ופטור מאכ"ס: (ו) כגון שהיו לפניו הרבה חסיות של היסור ושל איסור, ואכל ב' מהן,
 ואח"כ מסופק שמה שפיריו היו חלב: (ז) שטועט לו בין אכילה לאכילה ספק חלב חלב: (ח) אם היחה לו ידיעה ודלית בינתיים: (ט) על

ספק אבל חלב פרק ד בריתות

דעתו. ר"ח אומר האורג נ' חוטין בתחלה ואחד על האורג חייב. א"ר יוסף [רבי יוסף] חליבא דר"ח הכי מחני ר"ח אומר האורג נ' חוטין בתחלה ושנים על האורג חייב פירש"י שנים על האורג כל השיעור הוא זה. ובתחלה היינו טעמא דצעי נ' משום דפטר. דשנים חייב מחקימיס.

אבל הכא איכא למימר חליו הוסי וחלו למחר: ג' שרבי אליעזר מחייב חטאת. ור"י פוטר. דבה דכתיב בקרא. בין חליבא בין חטאת היא. לר"י יוסע. עד שיתכוין לחטא בה ולעט הידיעה ידע כמה חטא. ולר"ח. כיון שנתכוין לדבר שיש בו חטא ולעט ידיעה נודע לו שחטא כך פירש"י. ומשמע דס"ל דאף לר"י בה פרט למתעסק. וכדתנן לקמן והיזבחה מדידה חליבא. ולעיל כתבתי בשמו. ולא פי' כך: א"כ למה נאמר אשר חטא בה. פי' הר"ב סתם מחני' מתמה על המיהוה של ר"ש א"כ דלא פטר ביה רבי יוסע כו'. המ"ל ולטעמיה. ולר"ח למה נאמר בה. דהא אינו לית ליה דרשא דעד שידע כו'.

רבי אליעזר מדידה חליבא. ולעיל כתבתי בשמו. ולא פי' כך: א"כ למה נאמר אשר חטא בה. פי' הר"ב סתם מחני' מתמה על המיהוה של ר"ש א"כ דלא פטר ביה רבי יוסע כו'. המ"ל ולטעמיה. ולר"ח למה נאמר בה. דהא אינו לית ליה דרשא דעד שידע כו'.

שחורותידי. רבי אליעזר מדידה חליבא. ולעיל כתבתי בשמו. ולא פי' כך: א"כ למה נאמר אשר חטא בה. פי' הר"ב סתם מחני' מתמה על המיהוה של ר"ש א"כ דלא פטר ביה רבי יוסע כו'. המ"ל ולטעמיה. ולר"ח למה נאמר בה. דהא אינו לית ליה דרשא דעד שידע כו'.

יורה דא. רבי אליעזר מדידה חליבא. ולעיל כתבתי בשמו. ולא פי' כך: א"כ למה נאמר אשר חטא בה. פי' הר"ב סתם מחני' מתמה על המיהוה של ר"ש א"כ דלא פטר ביה רבי יוסע כו'. המ"ל ולטעמיה. ולר"ח למה נאמר בה. דהא אינו לית ליה דרשא דעד שידע כו'.

שחורותידי. רבי אליעזר מדידה חליבא. ולעיל כתבתי בשמו. ולא פי' כך: א"כ למה נאמר אשר חטא בה. פי' הר"ב סתם מחני' מתמה על המיהוה של ר"ש א"כ דלא פטר ביה רבי יוסע כו'. המ"ל ולטעמיה. ולר"ח למה נאמר בה. דהא אינו לית ליה דרשא דעד שידע כו'.

יורה דא. רבי אליעזר מדידה חליבא. ולעיל כתבתי בשמו. ולא פי' כך: א"כ למה נאמר אשר חטא בה. פי' הר"ב סתם מחני' מתמה על המיהוה של ר"ש א"כ דלא פטר ביה רבי יוסע כו'. המ"ל ולטעמיה. ולר"ח למה נאמר בה. דהא אינו לית ליה דרשא דעד שידע כו'.

יורה דא. רבי אליעזר מדידה חליבא. ולעיל כתבתי בשמו. ולא פי' כך: א"כ למה נאמר אשר חטא בה. פי' הר"ב סתם מחני' מתמה על המיהוה של ר"ש א"כ דלא פטר ביה רבי יוסע כו'. המ"ל ולטעמיה. ולר"ח למה נאמר בה. דהא אינו לית ליה דרשא דעד שידע כו'.

יורה דא. רבי אליעזר מדידה חליבא. ולעיל כתבתי בשמו. ולא פי' כך: א"כ למה נאמר אשר חטא בה. פי' הר"ב סתם מחני' מתמה על המיהוה של ר"ש א"כ דלא פטר ביה רבי יוסע כו'. המ"ל ולטעמיה. ולר"ח למה נאמר בה. דהא אינו לית ליה דרשא דעד שידע כו'.

יורה דא. רבי אליעזר מדידה חליבא. ולעיל כתבתי בשמו. ולא פי' כך: א"כ למה נאמר אשר חטא בה. פי' הר"ב סתם מחני' מתמה על המיהוה של ר"ש א"כ דלא פטר ביה רבי יוסע כו'. המ"ל ולטעמיה. ולר"ח למה נאמר בה. דהא אינו לית ליה דרשא דעד שידע כו'.

שחורותידי. רבי אליעזר מדידה חליבא. ולעיל כתבתי בשמו. ולא פי' כך: א"כ למה נאמר אשר חטא בה. פי' הר"ב סתם מחני' מתמה על המיהוה של ר"ש א"כ דלא פטר ביה רבי יוסע כו'. המ"ל ולטעמיה. ולר"ח למה נאמר בה. דהא אינו לית ליה דרשא דעד שידע כו'.

יורה דא. רבי אליעזר מדידה חליבא. ולעיל כתבתי בשמו. ולא פי' כך: א"כ למה נאמר אשר חטא בה. פי' הר"ב סתם מחני' מתמה על המיהוה של ר"ש א"כ דלא פטר ביה רבי יוסע כו'. המ"ל ולטעמיה. ולר"ח למה נאמר בה. דהא אינו לית ליה דרשא דעד שידע כו'.

יורה דא. רבי אליעזר מדידה חליבא. ולעיל כתבתי בשמו. ולא פי' כך: א"כ למה נאמר אשר חטא בה. פי' הר"ב סתם מחני' מתמה על המיהוה של ר"ש א"כ דלא פטר ביה רבי יוסע כו'. המ"ל ולטעמיה. ולר"ח למה נאמר בה. דהא אינו לית ליה דרשא דעד שידע כו'.

יורה דא. רבי אליעזר מדידה חליבא. ולעיל כתבתי בשמו. ולא פי' כך: א"כ למה נאמר אשר חטא בה. פי' הר"ב סתם מחני' מתמה על המיהוה של ר"ש א"כ דלא פטר ביה רבי יוסע כו'. המ"ל ולטעמיה. ולר"ח למה נאמר בה. דהא אינו לית ליה דרשא דעד שידע כו'.

יבין

תפארת ישראל

יבין

ראשון לציון

בתיבן, בתחלה הכי והא"כ הראשון, לר"ש ור"ש שזרי אס משא א', דהיינו שב' הנופסין הן ממין א', לכ"ע חייב, ולא חכמה לן שנתפכו לו הפעולות ממה שהתכוון, אבל צב' שמות דהיינו שהן צ' מינים, בהא פליגי ר"ח ור"י יוסע. ור' שמעון [יהודה] ס"ל צב' צב' שמות, דהיינו האנים וענבים, בין אפילו בשם א', דהיינו שחורות ולבנות שהן מין א', פליגי ר"ח ור"י יוסע. ונקט האנים וענבים שהן צ' מינים לרבותא דר"ח, ושחורות ולבנות שהן בעלמא מין אחד, לרבותא דר' יוסע דאס"ה פוטר. (ובמשנה שבש"ס גרסי א"ל שמעון המה אני וכו'): (בה' מדרהבון לשיבן: בו) מדרהבון ממחשבתו: (בו) ה"ג אמר ר"ש: (בה' צנוגא דאמר ר' יהודה: (בה' סתמא דמתני' מתמה על המיהוה ר"ש, א"כ דלא פטר ביה ר' יוסע, א"כ למה כפדה תורה או הודע אליו חטאתו אשר חטא בה, דמשמע דוקא שיתכוון להחטא כפי ששאלו או חייב חטאת. ומשני, פרע וכו': ל) דהיינו בין שהתכוון לאותה פעולה האיסור בגוף אחר, או שהתכוון לפעולה האיסור אחר אפי' בזהו הגוף. או שלא התכוון לפעולה האיסור כלל, כגולם הו"ל מתעסק ופטור כשעבדה, וכמ"ס לעיל סי' כ"ד. ולר' יהודה אפי' נתהפך לו סדר הפעולות שהתכוון, נמי הוא בכלל מתעסק ופטור, והכי קי"ל [עי' רלח"מ ס"א משבת ה"י]:

יורה דא. רבי אליעזר מדידה חליבא. ולעיל כתבתי בשמו. ולא פי' כך: א"כ למה נאמר אשר חטא בה. פי' הר"ב סתם מחני' מתמה על המיהוה של ר"ש א"כ דלא פטר ביה רבי יוסע כו'. המ"ל ולטעמיה. ולר"ח למה נאמר בה. דהא אינו לית ליה דרשא דעד שידע כו'.

יורה דא. רבי אליעזר מדידה חליבא. ולעיל כתבתי בשמו. ולא פי' כך: א"כ למה נאמר אשר חטא בה. פי' הר"ב סתם מחני' מתמה על המיהוה של ר"ש א"כ דלא פטר ביה רבי יוסע כו'. המ"ל ולטעמיה. ולר"ח למה נאמר בה. דהא אינו לית ליה דרשא דעד שידע כו'.

יורה דא. רבי אליעזר מדידה חליבא. ולעיל כתבתי בשמו. ולא פי' כך: א"כ למה נאמר אשר חטא בה. פי' הר"ב סתם מחני' מתמה על המיהוה של ר"ש א"כ דלא פטר ביה רבי יוסע כו'. המ"ל ולטעמיה. ולר"ח למה נאמר בה. דהא אינו לית ליה דרשא דעד שידע כו'.

יורה דא. רבי אליעזר מדידה חליבא. ולעיל כתבתי בשמו. ולא פי' כך: א"כ למה נאמר אשר חטא בה. פי' הר"ב סתם מחני' מתמה על המיהוה של ר"ש א"כ דלא פטר ביה רבי יוסע כו'. המ"ל ולטעמיה. ולר"ח למה נאמר בה. דהא אינו לית ליה דרשא דעד שידע כו'.

דָם הַתְּמִצִּית אֵיךְ יִבְיָע עָלָיו
 נֶלֶץ וְיִלָּךְ מִיּוֹם כִּי יִשָּׂא
 שִׁמְשֹׁמֶת כִּי יִפֹּן : וְיִשָּׂא חֵיב
 בְּדָם הַתְּמִצִּית יִכְוָנוּ מִסְּמִים
 וְיִשָּׂא הַיָּד הַיְמָנִית לְחֵטִי פֶּשַׁע יָד
 בְּרִיעַ מִיָּדָיו עַל סֶפֶק
 מְעִילוֹת כִּי יִשָּׂא לְעוֹלָם פֶּי' אֵל
 הַיָּד הַיְמָנִית מִיָּד הַיְמָנִית
 הַיָּד הַיְמָנִית מִיָּד הַיְמָנִית
 הַיָּד הַיְמָנִית מִיָּד הַיְמָנִית
 הַיָּד הַיְמָנִית מִיָּד הַיְמָנִית

כַּמֵּ"ס [סוף] מ"ז פ"א דמנחות [והכתוב שהביא הר"ב הולכתו להנהיג. וכלו שהביאו רש"י ז"ל]: דם דגים דם חגבים. מסיק הר"ב דם דגים וחגבים טהורים מותרים לכתחלה. מסיים הרמב"ם. ודם דגים טמאים אסור. ואין לוקים עליו משום דם. ולא משום שרץ המים. ע"כ. ובחבורו רפ"ו מהמ"א כתב ודם דגים וחגבים טמאים אסור משום שהוא תמילת גופן כחלב בהמה טמאה. ע"כ. ומ"ס אכל לריך שיהיה בדם דגים קשקשים. כו'. ולא הלריך שום הוכחה לדם חגבים. בגמ' גמי לא אמר רב. אלא בדגים. וז"ע חי ה"ה בחגבים חי לא. דלא אשחמטו הפוסקים לומר דה"ה בחגבים: רבי יהודה מחייב בדם התמילת. ומורה ר"ל לענין כפרה שגאמר (ויקרא י"ז) כי הדם [הוא] בנפש יכפר דם שהנפש יולאה בו מכפר בו. וגדחן במשנה ז' פ"ח דזבחים. והכא היינו טעמיה דמרבזה ליה מכל דם. גמרא: ב ר"ע מחייב על ספק מעילות אשם תלוי. גמ'.

והו כשאר דם האזרים שהוא בללו ואין חייבין עליו כרת. אבל דם הנמלא בחלל הלז מביא השחיטה הוא זא שהבטחה שואפת בעת שחיטה ומכנסת דם מביא השחיטה בחלל הלז. וחייבים עליו כרת אם יש בו כוית: דם ביצים. אית דמפרשי דם שצניי הוכר בשור חיל והוי. ולי נראה דם הנמלא בזיבת תרנגולת: דם התמצית. שמתמלה ונכסח ושותה כשולל ל' וגמלה דמו (ויקרא א'): אין חייבים עליו. כרת. שאין כרת אלא בדם הנפש. דכתיב (עס פ"ז) כי נפש כל בשר דמו * הוא כל אולכו יכרת. ופסק ההלכה דדם הנמול והלז והכליות ודם התמילת ולוקן עליהם ואין בהם משום כרת. ודם הנמלא בזיבים אסור מדברי סופרים. ודם ברגים אס אכל ממנו כוית לוקה משום חולל שרץ לא מסיים אולכו דם. ודם דגים וחגבים טהורים מותר לכתחלה אבל לריך שיהיה בדם דגים קשקשים שוכיחו עליו שהוא דם דגים. מפני מרהיט העין. ודם האדם

דָם דְּגִים. דָם חֲגָבִים. דָם הַתְּמִצִּית. אֵין חֵיבִין עֲלֵיהֶן. רַבִּי יְהוּדָה מְדַבֵּר בְּדָם הַתְּמִצִּית: בְּ רַבִּי עֲקִיבָא מְדַבֵּר עַל סֶפֶק מְעִילוֹת * אִשָּׁם תְּלוּי. וְחֲכָמִים פּוֹטְרִים. וְמוֹדֵה רַבִּי עֲקִיבָא שְׂאִין מְבִיא אֶת מְעִילוֹתָיו: עַד שֶׁתּוֹדַע לָיו. וְיָבִיא עִמָּה אִשָּׁם וְדָא. אִמַר רַבִּי טְרַפּוֹן מַה לֹּזָה מְבִיא שְׁתֵּי אִשְׁמוֹת. אֲלֹא יָבִיא מְעִילָה וְחוֹמְשָׁה. וְיָבִיא אִשָּׁם בְּשֵׁנֵי סְלַעִים. וְיֹאמַר. אִם וְדָא מְעִלְתִּי. זֶה מְעִילְתִּי. זֶה אִשְׁמִי. וְאִם סִפְקִי. הַמְעוֹת נִדְבָה. וְאִשָּׁם תְּלוּי. שְׂכַמּוֹן שְׂהוּא מְבִיא עַל הוֹדַע. מְבִיא עַל לֹא הוֹדַע י. גַּאמַר לֹו רַבִּי עֲקִיבָא נִרְאִים דְּבִרְךָ בְּמְעִילָה מְעוֹמָה. הֲרֵי שֶׁבֵּא עַל יָדוֹ

נפש וי"ו מוסיף על ענין ראשון שהוא פרטח מעילה. וילמד עליון מחמתו לחייב ספק מעילה באשם תלוי. ורבנן מלות מלות הפקיה מהיקשא. והוי' דואש נפש ללמוד תחון מעליון שיהא אשם תלוי בכסף שקלים. ור"ע נפקא ליה מערך ערך כדפי' הר"ב משנה ה' פ"ד דזבחים וכן בפ' דלקמן משנה ו'. והכי מסקי גמי בגמ' פ"ה דזבחים דף מ"ח. ומסקינן שם דלרבנן אינפריך ו'. דל"ת הני מילי לאשם ודאי אבל אשם תלוי לא יהא ספקו חמור מודאו דתטאת גופיה לא בעי ב' שקלים * ופירשי' בלא ניתן לה קלבה. ע"כ. ובהנהגה הש"ע סוף ה' יו"כ נתן טעם לדבר דלכפי החמירה תורה בספיקו יותר מבדולו. לפי שאין האדם מתחרט על הספק. כמו על הודאי: וחכמים פוטרין. כתב הר"ב לעיל משנה ב' פ"ק וכן במ"ד פ"ב דהוריות: ואם ספק. כתב הר"ב ה"ק ואם בספקו עומד כו' גמ'. דאם ספק מאי קאמר פשיטא דספק הוא לו: שזמין שהוא מביא וכו'.

לכתחלה

דָם הַתְּמִצִּית אֵיךְ יִבְיָע עָלָיו
 נֶלֶץ וְיִלָּךְ מִיּוֹם כִּי יִשָּׂא
 שִׁמְשֹׁמֶת כִּי יִפֹּן : וְיִשָּׂא חֵיב
 בְּדָם הַתְּמִצִּית יִכְוָנוּ מִסְּמִים
 וְיִשָּׂא הַיָּד הַיְמָנִית לְחֵטִי פֶּשַׁע יָד
 בְּרִיעַ מִיָּדָיו עַל סֶפֶק
 מְעִילוֹת כִּי יִשָּׂא לְעוֹלָם פֶּי' אֵל
 הַיָּד הַיְמָנִית מִיָּד הַיְמָנִית
 הַיָּד הַיְמָנִית מִיָּד הַיְמָנִית
 הַיָּד הַיְמָנִית מִיָּד הַיְמָנִית

דָם הַתְּמִצִּית אֵיךְ יִבְיָע עָלָיו
 נֶלֶץ וְיִלָּךְ מִיּוֹם כִּי יִשָּׂא
 שִׁמְשֹׁמֶת כִּי יִפֹּן : וְיִשָּׂא חֵיב
 בְּדָם הַתְּמִצִּית יִכְוָנוּ מִסְּמִים
 וְיִשָּׂא הַיָּד הַיְמָנִית לְחֵטִי פֶּשַׁע יָד
 בְּרִיעַ מִיָּדָיו עַל סֶפֶק
 מְעִילוֹת כִּי יִשָּׂא לְעוֹלָם פֶּי' אֵל
 הַיָּד הַיְמָנִית מִיָּד הַיְמָנִית
 הַיָּד הַיְמָנִית מִיָּד הַיְמָנִית
 הַיָּד הַיְמָנִית מִיָּד הַיְמָנִית

דָם הַתְּמִצִּית אֵיךְ יִבְיָע עָלָיו
 נֶלֶץ וְיִלָּךְ מִיּוֹם כִּי יִשָּׂא
 שִׁמְשֹׁמֶת כִּי יִפֹּן : וְיִשָּׂא חֵיב
 בְּדָם הַתְּמִצִּית יִכְוָנוּ מִסְּמִים
 וְיִשָּׂא הַיָּד הַיְמָנִית לְחֵטִי פֶּשַׁע יָד
 בְּרִיעַ מִיָּדָיו עַל סֶפֶק
 מְעִילוֹת כִּי יִשָּׂא לְעוֹלָם פֶּי' אֵל
 הַיָּד הַיְמָנִית מִיָּד הַיְמָנִית
 הַיָּד הַיְמָנִית מִיָּד הַיְמָנִית
 הַיָּד הַיְמָנִית מִיָּד הַיְמָנִית

ג' המצות העוף ספק. האשה שילדה ספק מין פטור ספק מין חיוב מביאה כבש לשולה ומתנה. אם מין חיוב יהא לחובה. ואם מין פטור יהא לנדבה. אבל מטעם מביאה בספק ואינה נאכלת שמה חולין היא ומליקת חולין נבלה: תעשנה ודאי. ותאכל לכהנים כבשר מטעות:

שמיין שהיא מביאה. שהרי פירש א' מן החורים או מן בני הונא היא מביאה לחסות. בין ודאי יולדת בין על ספק יולדת: ד' ור"ע מחייב. ר"ע לטעמיה דמחייב אשם חלוי על ספק משילות: שניהם מביאין אשם אחד. בשותפות ויאמר זה לזה אם הנה אכלת החתיכה של קדש יבא חלקי מחול לך ויהא אשם חלוי עליך: אין שנים מביאים אשם אחד. לית ליה תנאי בקרבנות אלא אם כדברי חכמים שהיטע פטורים אי כר"ע כל א' מביא אשם חלוי. והלכה כחכמים. שהן מביאים אשם חלוי על ספק

ידו ספק מעילה במאה מנה. לא יפה לו שיביא אשם בשתי סלעים. ואל יביא ספק מעילה במאה מנה. הא מודה רבי עקיבא לרבי טרפון במעילה מועמת. האשה שהביאה המצות העוף ספק. אם עד שלא נמלקה נודע לה שילדה ודאי. תעשנה ודאי. שממין שהיא מביאה על לא הודע מביאה על הודע: ד' חתיכה של חולין וחתיכה של קדש. אכל אחת מהן ואין ידוע איזו מהן אכל. פטור. רבי עקיבא מחייב באשם תלוי. אבל את השניה. מביא אשם ודאי. אבל אחד הראשונה ובא אחר ואכל את השניה. זה מביא אשם חלוי. וזה דברי רבי עקיבא. רבי שמעון אומר שניהם מביאים אשם אחד כו'. רבי יוסי אומר אין שנים מביאים אשם אחד: ד' חתיכה של חולין. וחתיכה של חלב. אבל אחת מהן. ואין ידוע איזו מהן אכל. מביא אשם חלוי. אבל את השניה מביא המצות. אבל אחר את הראשונה ובא אחר ואכל את השניה. זה מביא אשם חלוי וזה בחטאת חן שנים כו'. ואשם חלוי נמי במקום חטאת הוא נא. ועמ"ס במגנה ז': ד' חתיכה של חולין. כלומר והוא

לחטתה כמו בחטאת. שאם היה ספק מביא אשם חלוי ולמי מביא מביא חטאתה. גמ': ד' אם עד שלא נמלקה כו'. ועיין בסוף מגנה ה' פרק דלקמן: ד' ובא אחר ואכל את השניה כו'. וזה מביא אשם חלוי. דלא בעי חתיכה משתי חתיכות כד פירש"י במתני' ו'. וטעמיה דההם חתיכה חתיכה הכי

בגמ' משום דר"י. ומ"מ ודאי דה"ה הכא. ורש"י דבעידנא דלכל השני את השניה. חן כלן אלא חתיכה אחת. הא אמרין בגמ' דף י"ח. דכיון דליקבע חסורא מטיקרא חיוב אבל למ"ד דטעמיה דבעינן חתיכה משתי חתיכות משום דמלוות קרינן וכדכתבתי ברפ"ד דיראה דליתו טעם ס"ל סתמא דגמ'. קלמרינן דה"ה דפטור. דבעידנא דלכל השני ליתא מלוות. וקט"ל לי על הכ"מ דלעיל כס הנתי הרמב"ם בל"ט דלא פסק לטעמיה דמלוות קרינן והכא ג"כ לא פסקין. ולא השיגו. והאשכח דכחך על מ"ס לעיל כיון שהרמב"ם כתב כהן כמו שבארנו ורמזו חלעיל: שניהם מביאים אשם אחד. עמ"ס במגנה ז' פ"ח דובאים: רבי יוסי אומר חן שנים כו'. כתב הר"ב לית ליה תנאי בקרבנות. כלומר הבא על הטא כדתן בס"פ דדוקא חן שנים כו'. ד' חתיכה של חולין. כלומר והוא

שמן

יבין

תפארת ישראל

בועז

בכל חיובי חטאת א"ל שיביא חטאתה בספקו בתנאי שהרי חטאת היא נקיבה ואשם הוא זכר. וכו' ד"ל לר"ע דדוקא בחטאת לר"ך ידוע קודם שיביא קרבנו שודאי חטא. משא"כ באשם ודאי. ואין קי"ל דאשם נמי בעי ידועה בחטאת: כו' וא"ל עכ"פ יבא אשם ויהיה, וכשיודע חטא יבא הדמים. זה א"ל וכלעיל כו' ט"ו: (בא) שמסופקת אם ילדה מין חיוב או מין פטור, מביאה כבש העולה שחיבתה הולדת, ומתנה עליו, שבאם לא ילדה יהיה לנדבה. אבל חטאת העוף מביאה בספק מנצרת הכתוב, רק שאינו נאכל מדרבנן, מדר"ל כעין חולין בעזרה [כדכור דכ"ט ב]: (בב) ויאכל לכהנים [אב"י] הא נלא נודע לה שילדה עד לאחר מליקה קודם היות ומאי דמה, נומר היות דמס ותשרף, ולא יאכל כדי שלא יאמרו חטאת העוף לא חזיר התנא סבבא אם נודע לה קודם מליקה, דלא הדין דתאל לחולין. מביאה לחטאת תור או בן יונה א'. ביהו דוקא בעודע לה קודם שנמלקה, אבל בלא נודע לה, א"ל מביאו בתנאי שאם יודע לה שילדה יהיה לחובתה הרי חסור להביא קדשים לבית הסבול, ושרי זו נשרפת כסוף תנוורה ואין התנה שיהיה לחובתה: (בר) לטעמיה במגנה ז', דמחייב אשם חלוי בספק משילות: (בה) למ"ד דלית חיוב אשם חלוי עד שיהי' ב' חתיכות לפניו בעצת חכילי, דמלוות כתיב [כש"ס ד"ח], א"כ הול"ל הכא דהשני פטור, דהרי כשאלה הפעיה לא היה רק חתיכה א'. י"ל דמתני' ר"ה היא, דס"ל דבאכל חלב כיו חיוב אשם חלוי, דא"ל ב' חתיכות. ומא"ע רשאי נמי להביא אשם חלוי בעדשה [כפ"ו מ"ג]. [אבל א"ל דמיידי שאלו שנים ביות, ובידי אדם אפשר לנמאם [כתום] חולין כ"ח ב], וכאזנה ושניה דקען, לאו דוקא, רק ר"ל שבעוד שזו אכל זכר אחר ואכל שניה, וזכר אחר ואכל שניה לא שמע הכי. מיהו קק"ל דאשיו נומא דמתני' ר"ה היא, עכ"פ למה לא מקשה לעיל [ד"ח] מהך מתני' להך אמוראי דלעיל. ואמנם חן קי"ל דא"ל חתיכה מב' חתיכות רק בדליקבע חסורא סגי. דהיינו דכשידע שהיה כאן פ"א חסור, חיוב אשם חלוי כשאלה החתיכה: (כו) בשותפות, ומהניס בכל מי שאלה חתיכה הקודש, יהיה חלק חזירו בהקרבן מחול לו. וביאור האשם עלי סמיכה, דמדליריך לסמוך בכל כחו, הרי אותו שא"ל לסמוך עבד עבודה בקדשים. וכיון דלא אפשר לא מעכב: (כז) דס"ל דלא מהני תנאי בקרבן שבה על חטא. והכי קי"ל [רמב"ם פ"ח משננות]. וקי"ל נמי כחכמים לן אשם חלוי בלא כלל על ספק מעילה: (בח) ר"ל שזמן של היהר: (כט) חף שאינו יודע על איזה חתיכה נתחייב:

דמיידי ש"ס, דמוקי לה ש"ס הכין. מותר לנכלו כהדי הדגים כשאלה, והדר קלמרי, ואפי' קנסו כנלי. חן ר"ל קנסו אשם כבש להדס כהנלי, רק ר"ל שאפי' הדגים כבש להדס כהנלי שמונתין בו, מותר לנחותו מתוך אותו כלי, דהרי ניכר דגים הוא. ולא היה לר"ך רבנו לפרש ברישא דכלל ניכר בהוא מדגים חסור, דהרי בכל דוכתא דגיא הכי ככל היתר המתדמה לחסור אשור משום מרית עין, וכמד א"ש הכא מדכתב בן כנר בשלמות שנת [כ"ב] אב"י [ה] הכי מודה ר"ע לר"ע לעיל במג' כמעיל מועמת, וא"כ (בא) חתיכה שמעילה מועמת היא, הול"ל שיבי' אשם ודאי עם הולגה שנתה ויהיה. וכן ק' לקמן [מעילה פ"ו מ"א], דלר"ע כיון שהולגה הא' מעל, וכתבו חוס' כמעילה [דכ"א ב, ד"ה ספוסה] דר"ע לטעמיה

השניה מביא חטאת ודאי. גם כלן יב' לפרש כי הדגור ואכל [וי"ל אכל] את השניה כו' הוא מכתובה ו' וכן ובא אחר ואכל שותפות זה עד אבל שותפות ו' חסר כס. [אחד] את הראשונה כתיב אולי ליהא ועי' בדבור הקודם: כתיב [בין] הראשונה.

תוספות חדשים
ג' במשנה פ"א יפה לו ו' וה"ה יבא אשם א' ויבא ובעיניו יבא חתיכה ויש לומר דק"ל הנה אשמו עד שלא הביא משילותו לא יבא חוס שבת דף ע"א ע"ג.
ד' במשנה אכל א' שנים ככעלם חתם. כן מוכח פ"ט

תיספות רעק"א
מייקו א"ת וזה דלא אמרין דאין ג"ש לפחצה היינו מכה הקישה דואם נגש דהחייב שיתרא. ורבנן דס"ל דהחייב לא מיתרא דצריך לבקש שקלים אלא דראוי לומר דאין הקש לפחצה בזה אמרין דג"ש שרף לומר אין גזירה שיהא לפחצה:

ל"ש איבר עניה מביאין
 דמאת אחת, נפלי' ע"כ:
 ה' חתיכה של חלב וחתיכה
 של קדש כ"ג מ"ב מ"ה"פ ה"ה
 עגנות ל"ב וחתיכה של חלב
 וחתיכה של חלב קדש, כ"ג
 מ"ה מ"ה מ"ה עגנות הי"ב
 ה' חתיכה של חלב וחתיכה
 של חלב נותר כ"ג ע"כ:

שנוי נוסחאות
 דברי ר' עקיבא, כתיב
 ובמזב"ב ליתא; כתיב
 ליתא מכלן ועד סוף מ"ו
 ע"י לעיל; במשנ"ב ד"ו
 ע"י לעיל; ו' ע"י לעיל.
 חתיכה של חלב
 וחתיכה של קדש
 במשנ"ב חתיכה חלב
 וחתיכה קדש; כ"ג
 חתיכה של קדש וחתיכה
 של חלב, (את) אחת סוף
 במשנ"ב ליתא; כ"ג יו"ה
 ו"ה ו"ה, אחת סוף
 ואין ידוע אינו, במשנ"ב
 ואין ידוע; כ"ג, את
 אינו, אין שנים מביאים,
 וכ"כ אין שניהם, חמאת
 ואשם, במשנ"ב, ואשם
 אחד; ה' חתיכה של
 חלב וחתיכה של חלב
 במשנ"ב חתיכה חלב
 וחתיכה חלב וכן במשנ"ב
 ה' חלב, (את) אחת
 סוף, במשנ"ב ליתא,
 ואין ידוע אינו, כתיב
 את אינו, במשנ"ב ואין
 ידוע, ו"ה ואינו מ"ה
 במשנ"ב ד"ו, רע"א
 (מביא) אשם, כתיב וכתיב
 ליתא; במשנ"ב רע"א אף
 אשם; כתיב, אף מביא
 אשם, וזה מביא חמאת,
 כתיב וזה מביא אשם
 תלוי, רע"א זה מביא,
 אשם תלוי וזה (מביא)
 אשם תלוי, כתיב ליתא
 וכן ליתא ליתא גם כתיב;
 במשנ"ב רע"א זה וזה
 מביאין אשם תלוי וזה
 כתיב ליתא ליתא, זה חמאת
 זה חמאת ושניהם
 מביאין אשם (אחד).
 במשנ"ב זה מביא חמאת
 זה מביא חמאת
 ושניהם; כתיב ליתא,
 אין שנים, כתיב ובמשנ"ב
 אין שניהם; ה' חתיכה
 כ"ו, ע"י במשנ"ב הקודמת,
 (את) אחת סוף ואין ידוע
 (את) אינו, במשנ"ב, ואין
 ידוע, ליתא וכן ליתא
 במשנ"ב ד"ו (אשם) ואינו
 ידוע,):

תוספות חדשים
 מרש"י נכתב דף ל"ה ע"ב
 גבי טעם מלאכה כמ"ב כ"ג
 והרמב"ם כ"ה מ' מכל'
 שנת לא הזכיר שיהיה

תוספות רע"א
 ה' (אחת) [ה] במשנ"ב
 שניהם מביאים חמאת
 אחת, וחתיכה דהא
 בעי סמיכה ושניהם אי
 לקושים

פ"ה החי"ט ד"ה מביא
 וזה חתיכה גסה וכו',
 ק' פירש' וכתב הכ"ד
 וי"ט

זומן דמחלק צהלצ. וכדקמי צר"פ. והכא משום דלקמן תני
 קדש תני הכא חולין. והרמב"ם צפרק ח' מהלכות שגגות העתיק
 חתיכות של זומן כו': רבי יוסי אומר אין שנים כו'. כתב
 הר"ב חלב חלב תלוי כו' הכי דייק בגמ' ומייתי נמי צרייתא
 דכדדיו אחר ר"י הכי: ה' מביא
 חלב תלוי כו'. כתב הר"ב אפי'
 לרבנן דלמרי אין מביאין חלב תלוי.
 הכא מודו דחייב. משום חתיכה של
 חלב. ור"ע מחייב בזה. מחמת
 החלב ומחמת הקדש [אחת] לפי
 שאשם תלוי אחד הוא לריך [להביא]
 על כ' הספקות יחד. הרמב"ם:
 ה' ר"י אומר כו'. כתב הר"ב וס"ק
 ר"י הוא. ודברי תימה הן דגופה
 דמלתא דקאמר. לא חייבי ביה ח"ק
 כלל. ממי חייב לך למימר דיוקא
 דהא חמאת מביא כל אחד ואחד.
 הא כ"ע ס"ל הכי. והרמב"ם לא
 פירש במשנה זו כך. חלב קשוי לי
 עליה דבמחנה ד' מפרש נמי דר"י
 ח"ק הוא. דסמיכה ליה שאין חייב
 חלב תלוי על ספק מעילה ואפי"ן
 דליתא בגמ'. כתב כך מסבירה
 דנפשיה. ואי הכי אף בכלן נובל
 לומר דהיינו ח"ק דס"ל אין חלב תלוי
 במעילה. ומ"מ הר"ב שלא פירש כן
 במשנה ד'. והכא מפרש כך. ח"ל
 ליתנו: ה' וחתיכה של חלב נותר.
 כתב הר"ב ואיסור נותר חל כו' לפי
 שהוא איסור מוסף. משורש צפ"ג
 משנה ד': מביא ג' חמאות. כתב
 הר"ב והאי דלא תני ואשם ודאי.
 משום דרוב נותר אין בו טעם פרוטה.
 גמ'. ח"ל רבא לרב נחמן והאי יס
 לובל חתיכה אחת [רפ"ג משנה ד']
 דקמי ביה נותר. וקמי מביא ד'
 חמאות ואשם אחד. ח"ל הוה בגסה
 [חתיכה גסה] והוה צדקה ולא
 קשיא

כחלב ואיסור נותר חל על איסור חלב. לפי שהוא איסור מוסף: מביא שלש חמאות. והוא שיהיה לו ידיעה בינתים. דאי ללו הכי אינו מביא אלא שתי חמאות. אחת משום חלב ואחת משום נותר. והאי דלא תני הכא

(י' לשון רש"י עם החמאת וכלל בפי' הר"ב, ב"ד:)

י ב י תפארת ישראל בועז

לעמיה, דמחייב על ספק מעילות אשם תלוי, עכ"ל, ג"כ ק"ל הרי פרוטה
 ודאי מפילה מועטה היא, וא"כ אף לר"ע הו"ל דיביא אשם (תלוי) ויתנה.
 השבתי לנבי כהנא"ד שלי"א, מי סברת דבאמת מודע ר"ע לר"ס צמ"ג,
 ר"ע לעמיה דר"ס קאמר ולי' לא ס"ל. וכן מוכח נמי מרש"י [בנת דע"א ב

מחמת ספק של נותר. שהנותר בכרח
 וזה מביא חמאת. רבי עקיבא אומר זה
 מביא אשם תלוי. וזה מביא אשם תלוי.
 רבי שמעון אומר זה חמאת. וזה חמאת.
 ושניהם מביאים אשם אחד. רבי יוסי
 אומר אין שנים מביאין אשם אחד. רבי יוסי
 ה' חתיכה של חלב וחתיכה של חלב
 נותר. אבל את אחת מהן. ואין ידוע את
 איזו מהם אבל. מביא חמאת ואשם
 תלוי. אבל את השניה. מביא שלש
 חמאות. אבל אחד את הראשונה. ובא

מ"ה

ספק מעילות: ה' חמאת אחת. ומהנה זה עם זה כדפרישנא
 לעיל: אין שנים מביאין חמאת אחת. אבל חלב תלוי מביא
 כל חד וחד. משום חתיכה חלב. והיינו ח"ק. והא קמ"ל.
 דח"ק ר' יוסי הוא והלכה כמותו: ה' חתיכה של חלב וחתיכה
 של קדש כו'. מביא אשם תלוי.
 אפילו לרבנן דלמרי אין מביאים
 חלב תלוי על ספק מעילות. הכא
 מודו דחייב. משום חתיכה של
 חלב: מביא חמאת ואשם ודאי.
 על החתיכה של חלב מביא חמאת
 ועל צפר של קדש חלב ודאי: חמאת
 ואשם. צטופות ומתנה הם אי
 חלתי. חלב וחמאת קדש יהא חלקי
 בחטם מחול לך וחלקך בחמאת
 מחול לי. ואם אי חלתי קדש וחמאת
 חלב יהא חלקי בחמאת מחול לך
 וחלקך בחטם מחול לי: אין שנים
 מביאים חמאת ואשם. צטופות
 אלא זה מביא חלב חלב וזה מביא
 חלב תלוי והיינו ח"ק. והא קמ"ל
 דח"ק הוא ר"י והלכה כמותי:
 ה' חתיכה של חלב וחתיכה של
 חלב קדש כו' מביא חמאת. דממ"ג
 חלב חלב: ר"ע אומר. אף חלב
 תלוי ("כחמאת משום ספק מעילות.
 ואין הלכה כרבי עקיבא: מביא
 שתי חמאות: והוא שאכלן בשתי
 העלמות, שאם לא היתה שם ידיעה
 בינתים. אינו חייב הלל אחת:
 זה מביא אשם תלוי וכו'. מוסף
 על החמאת שהוא לריך להביא משום
 חלב. מביא חלב חלב חלב חלב חלב
 ספק מעילות: ושניהן מביאין
 אשם אחד. צטופות ומתנין:
 רבי יוסי אומר כו'. וס"ק ר"י
 הוא והלכה כמותו: ה' חתיכה של
 חלב וחתיכה של חלב נותר כו'.
 מביא חמאת משום חלב ואשם תלוי
 מחמת ספק של נותר. שהנותר בכרח

שהים משום חלב ואחת משום נותר. ואחת משום נותר. והאי דלא תני הכא

של

תפארת ישראל בועז

מחמת ספק של נותר. שהנותר בכרח
 וזה מביא חמאת. רבי עקיבא אומר זה
 מביא אשם תלוי. וזה מביא אשם תלוי.
 רבי שמעון אומר זה חמאת. וזה חמאת.
 ושניהם מביאים אשם אחד. רבי יוסי
 אומר אין שנים מביאין אשם אחד. רבי יוסי
 ה' חתיכה של חלב וחתיכה של חלב
 נותר. אבל את אחת מהן. ואין ידוע את
 איזו מהם אבל. מביא חמאת ואשם
 תלוי. אבל את השניה. מביא שלש
 חמאות. אבל אחד את הראשונה. ובא

מ"ה

פ"ו א המביא אשם תלוי ונודע לו שלא דמא ג"כ פ"ג מזה ק"ב פ"א פ"ה ל"ד מ"א עד שלא נשחט. ח"כ ירקת חנה פ"ג י"ד עד שבתא וימכר. מ"ו פ"ד מה פסול המוקדשין כ"ה: אשם משנשחט נודע לו ה"ם ישפך. יושעמי פ"ה פ"ג ה"ו מ"כ ש"מ מ"ב: אשם ודאי אינו כן. מ"ג פ"ד מ"ד מה פסול המוקדשין כ"ב:

פרק ו א ויפלו דמיו לנדבה. עיין במשנה ג' פ"ג דהמורה: רבי אליעזר אומר יקרב שאם אינו בא על חטא זה כו'. ר"ח לטעמיה דאמר במשנה ג' מחנוד ארס אשם תלוי בכל יום כו': הדרם יספק. אפילו לרבנן דאמרי דעבדי מיניה עולת נדבה. היינו דוקא לדמיו אבל אינו גופיה מודו דזבח פסול הוא. א"נ כיון דבשעת שחיטה לא היה ראוי לעולה. שצדיין לא עודע לו. לכך [לא] יקריבוהו עולה אחר שחיטה. טוס': והבשר יאכל לבית השרפה. כתב הר"ב ואע"ג דחולין [שנשחטו] בעזרה פסול טעונים קבוצה הוא הוי כזבח פסול טעונן שרפה וכן פירש"י. ותמיהי דהא אמרן דגמר ומקדיש ליה. וא"כ מעיקרא לאו קושיא. דהא לא הוי חולין בעזרה. ועוד היכי מתרין דהוי כזבח פסול. הא זבח פסול ממש הוא. ובגמ' יאכל לבית השרפה. אלמא חולין שנשחטו בעזרה בשרפה. ודמיניהו אשם ודאי אינו כן כו'. משנשחט יקרב. אמר

פרק ו א המביא אשם תלוי. ונודע לו שלא חטא. אם עד שלא נשחט. יצא וירעה בעדרו. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים ירעה עד שיסתאבב. וימכר ויפלו דמיו לנדבה. רבי אליעזר אומר יקרב. שאם אינו בא על חטא זה. הרי הוא בא על חטא אחר. אם משנשחט נודע לו. הדרם ישפך. והבשר יצא לבית השרפה. גזרק הדרם הבשר יאכל. רבי יוסי אומר אפילו הדרם בכוס יורק. והבשר יאכל. אשם ודאי אינו כן. אם עד שלא נשחט יצא וירעה בעדרו. משנשחט הרי זה יקריב. גזרק הדרם. הבשר יצא לבית השרפה. שור

פרק ו א המביא אשם תלוי. יצא וירעה בעדרו. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים ירעה עד שיסתאבב. וימכר ויפלו דמיו לנדבה. רבי אליעזר אומר יקרב. שאם אינו בא על חטא זה. הרי הוא בא על חטא אחר. אם משנשחט נודע לו. הדרם ישפך. והבשר יצא לבית השרפה. גזרק הדרם הבשר יאכל. רבי יוסי אומר אפילו הדרם בכוס יורק. והבשר יאכל. אשם ודאי אינו כן. אם עד שלא נשחט יצא וירעה בעדרו. משנשחט הרי זה יקריב. גזרק הדרם. הבשר יצא לבית השרפה. שור

פרק ו א המביא אשם תלוי. יצא וירעה בעדרו. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים ירעה עד שיסתאבב. וימכר ויפלו דמיו לנדבה. רבי אליעזר אומר יקרב. שאם אינו בא על חטא זה. הרי הוא בא על חטא אחר. אם משנשחט נודע לו. הדרם ישפך. והבשר יצא לבית השרפה. גזרק הדרם הבשר יאכל. רבי יוסי אומר אפילו הדרם בכוס יורק. והבשר יאכל. אשם ודאי אינו כן. אם עד שלא נשחט יצא וירעה בעדרו. משנשחט הרי זה יקריב. גזרק הדרם. הבשר יצא לבית השרפה. שור

פרק ו א המביא אשם תלוי. יצא וירעה בעדרו. דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים ירעה עד שיסתאבב. וימכר ויפלו דמיו לנדבה. רבי אליעזר אומר יקרב. שאם אינו בא על חטא זה. הרי הוא בא על חטא אחר. אם משנשחט נודע לו. הדרם ישפך. והבשר יצא לבית השרפה. גזרק הדרם הבשר יאכל. רבי יוסי אומר אפילו הדרם בכוס יורק. והבשר יאכל. אשם ודאי אינו כן. אם עד שלא נשחט יצא וירעה בעדרו. משנשחט הרי זה יקריב. גזרק הדרם. הבשר יצא לבית השרפה. שור

שנויי נוסחאות פ"ו א הדרם ישפך. נמשכ"ג ישפך הדרם אולם נמשכ"ב י"ו כלפינו. נזרק הדרם הבשר יאכל כמשכ"ג. הדרם והבשר קיים יאכל והנה כש"מ רבי יוסי. כ"ה ק"ב ר"י וסו. ב (אם) עד שלא נשחט. נמשכ"ב י"ו וכן כ"ב. תמיהה והנה נ"ה כ"ה. מעושנשחט. כ"ה ק"ב אש משנשחט וכן נשחט אש משנשחט. אם משנשחט

חוספות הדרשים פ"ו א המביא ונודע לו שלא חטא כו' כ"ה אף אם נודע לו שחטא פליגי ר"מ ורבנן בדאיהא בגמ' ויה דנקט שלא חטא דמיא לא למקט נהיחיה טע' ח"פ ד"ה ר"א כ"ו ר"א לטעמיה כו' ה"ה לא קאי בש"ס דרישקו עליו ד"כ ל"ל חטא דקמי' הוי ה"ה כ"ה על חטא אחר ה"ה ר"א ל"ל דנדבה כ"ה ד"ה מחנוד ארס אשם תלוי כו' וכן ד"ה ר"א ד"ה ח"ה ד"ה אשם תלוי כו' עד שחכנס לספק גס רש"י נמשחט דף ק"ב ע"ב כתב ג"כ כ"ה ו"ע:

חוספת רעק"א פ"ו א (אוח ב) ת"ט ט"ה והבשר יצא דגמר ומקדיש. קשה ל"ה הא כיון דאמרינן דגם ל"ה בנשחט גמר ומקדיש א"כ הוי זבח פסול ממש ואמאי כתבו דמיחוי וצ"ע:

לקוטים פ"ו א במשנה שלא חטא. ט"ה אף אם נודע לו שחטא נהא נמי פליגי ר"מ ורבנן בדאי' בגמ' וה"ה דנקט ע"פ שלא חטא י"ל דמיא ל"ה למקט נהיחיה טע' ח"פ ד"ה ר"א כ"ו לטעמיה כו' וכן ל"ה ל"ה מ"ה לא קאי בש"ס דרישקו עליו ד"ה ר"א ל"ל חטא אחר ה"ה ר"א ל"ל דנדבה כ"ה ד"ה מחנוד ארס אשם תלוי כו' וכן ד"ה ר"א ד"ה ח"ה ד"ה אשם תלוי כו' עד שחכנס לספק גס רש"י נמשחט דף ק"ב ע"ב כתב ג"כ כ"ה ו"ע:

רבה אשם ודאי על אשם תלוי קא רמיח. אשם ודאי כיון דלא לריך ליה לא מקדש ליה. אשם תלוי מחוך שלבו טוקפו גומר ומקדשו. אל"ה אי קשיא. אשם ודאי על אשם ודאי קשיא. דקמי' ה"ו יקרב אימא סיפא והבשר יאכל לבית השרפה. הא ודאי הכה"ה מי שגהה ו לא שנה ז. רב אשי אמר רישא דקמי' באשם תלוי זהבשר יאכל לבית השרפה ל"ק. דמתחזי כזבח פסול. והשחט קשיא אדרב אשי מה שהקשיתי על הר"ב. דהיכי קאמר כזבח פסול. הא זבח פסול ממש הוא דמיון דאמרי רבנן ירעה עד שיסתאבב על כרחין טעמיהו מבוט דגמר ומקדיש כמו שכתב הר"ב לעיל כדאיהא בגמרא דריש פירקין. ובדלתי דמש"ה כתב רש"י דה"ג רב אשי אמר ממש דמיחזי כזבח פסול. ואשם ודאי קא מתרין רב אשי דמיחזי שלאחר זריקה אירע בו פסול. ואחי למימר קדיש שנפסלו נקברים. ע"כ. וא"כ אין כאן תירוצ' במשנת' דהכא אל"ה הא דאמרן מבוט דגמר ומקדיש. והוא כשאר קדיש שזירע בהן פסול ובשרפה. והדרה קשיא לחוכהין. דהיאך מפרשים רש"י והר"ב דטעמא מבוט דהוי כזבח פסול. ור"ח ליהוה' להוסי' שפרשים כולה כוונת. לרבינן לא פריך. שהרי אשם תלוי אף כי נודע לו קודם שחיטה. אינו חולין. אל"ה קדיש לדמיו. וא"כ לאחר שחיטה פשיטא דבשרפה הוי. ואמאי קרי ליה חולין בעזרה. אל"ה ל"מ דוקא פריך. דאמר אף אשם תלוי כי נודע קודם שחיטה ירעה בעדר ע"פ שאר לאנו דחולין גמורין אי. ואפ"ה קאמר הכה"ה יאכל לבית השרפה. וכיחא דקרי ליה חולין בעזרה ולהכי פריך. ומשני אשם תלוי מחוך שלבו טוקפו כו'. ואע"ג דר"מ ליה ליה לבו טוקפו כו'. היינו דוקא קודם שחיטה. אבל לאחר שחיטה. גמר בלבו ומקדשו ולכך בשרפה. ורב אשי משני אשם ודאי על אשם ודאי דהיכא דנזרק נראה כזבח פסול ולכך יברך. אבל רישא דמשנשחטה ולא נזרק עדיין. יקרב. דכיון דלא נזרק לא נראה כזבח פסול. אבל אשם תלוי דבא על הספק. גס לפני זריקה יברך. דמיחזי יותר כזבח פסול. עכ"ל. והשחט י"ל דמשום ר"מ הוא דמפרשים מבוט דהוי כזבח פסול. אבל לרבנן לא לריך. ומעיקרא לא קשיא דלאו חולין בעזרה הן אל"ה קדיש גמורין ומקדיש: הבשר יאכל. כתב הר"ב. דרחמנא אמר והוא לא ידע ונסלח לו וגו' וה"ל אשם תלוי כה"ה. שהרי על הספק בא מחלה וכפר הספק והלך. רש"י: ב גזרק הדרם

דמיו ואי כאלו נזרק הדרם דבר קודם שחיטה לו ידיעה ואין הלכה כר' יוסי: ב אשם ודאי אינו כן. בהיחא לא פליגי רבנן דאש נודע לו עד שלא שחטו שלא חטא. יאכל וירעה בעדרו. דטעמא דרבנן באשם תלוי כיון דלבו טוקפו. גמר ומקדיש מספק. אבל אשם ודאי כגון אמרו לו אכלת קדש. ועודע שלא חטא שהומו העדים אי נמי כסבור קדש [אכל] וגמלא חולין. אגלחי מלחא דהקדש טעות היה: דרי זה יקרב. כיון דלא קדיש. הוי כחולין שנשחטו בעזרה דטעונין קבוצה: גזרק הדרם הבשר יצא לבית השרפה. בגמ' מפרש דמי שגהה לעיל הרי זה יקרב. לא שחט הכה"ה הבשר יאכל לבית השרפה. דכיון דסבר אשם ודאי חולין הוא ולא קדיש. לעולם אינו נשחט אל"ה נקבר: שור הנסקל אינו כן. כ"ה אשם תלוי

דמיו ואי כאלו נזרק הדרם דבר קודם שחיטה לו ידיעה ואין הלכה כר' יוסי: ב אשם ודאי אינו כן. בהיחא לא פליגי רבנן דאש נודע לו עד שלא שחטו שלא חטא. יאכל וירעה בעדרו. דטעמא דרבנן באשם תלוי כיון דלבו טוקפו. גמר ומקדיש מספק. אבל אשם ודאי כגון אמרו לו אכלת קדש. ועודע שלא חטא שהומו העדים אי נמי כסבור קדש [אכל] וגמלא חולין. אגלחי מלחא דהקדש טעות היה: דרי זה יקרב. כיון דלא קדיש. הוי כחולין שנשחטו בעזרה דטעונין קבוצה: גזרק הדרם הבשר יצא לבית השרפה. בגמ' מפרש דמי שגהה לעיל הרי זה יקרב. לא שחט הכה"ה הבשר יאכל לבית השרפה. דכיון דסבר אשם ודאי חולין הוא ולא קדיש. לעולם אינו נשחט אל"ה נקבר: שור הנסקל אינו כן. כ"ה אשם תלוי

דמיו ואי כאלו נזרק הדרם דבר קודם שחיטה לו ידיעה ואין הלכה כר' יוסי: ב אשם ודאי אינו כן. בהיחא לא פליגי רבנן דאש נודע לו עד שלא שחטו שלא חטא. יאכל וירעה בעדרו. דטעמא דרבנן באשם תלוי כיון דלבו טוקפו. גמר ומקדיש מספק. אבל אשם ודאי כגון אמרו לו אכלת קדש. ועודע שלא חטא שהומו העדים אי נמי כסבור קדש [אכל] וגמלא חולין. אגלחי מלחא דהקדש טעות היה: דרי זה יקרב. כיון דלא קדיש. הוי כחולין שנשחטו בעזרה דטעונין קבוצה: גזרק הדרם הבשר יצא לבית השרפה. בגמ' מפרש דמי שגהה לעיל הרי זה יקרב. לא שחט הכה"ה הבשר יאכל לבית השרפה. דכיון דסבר אשם ודאי חולין הוא ולא קדיש. לעולם אינו נשחט אל"ה נקבר: שור הנסקל אינו כן. כ"ה אשם תלוי

דמיו ואי כאלו נזרק הדרם דבר קודם שחיטה לו ידיעה ואין הלכה כר' יוסי: ב אשם ודאי אינו כן. בהיחא לא פליגי רבנן דאש נודע לו עד שלא שחטו שלא חטא. יאכל וירעה בעדרו. דטעמא דרבנן באשם תלוי כיון דלבו טוקפו. גמר ומקדיש מספק. אבל אשם ודאי כגון אמרו לו אכלת קדש. ועודע שלא חטא שהומו העדים אי נמי כסבור קדש [אכל] וגמלא חולין. אגלחי מלחא דהקדש טעות היה: דרי זה יקרב. כיון דלא קדיש. הוי כחולין שנשחטו בעזרה דטעונין קבוצה: גזרק הדרם הבשר יצא לבית השרפה. בגמ' מפרש דמי שגהה לעיל הרי זה יקרב. לא שחט הכה"ה הבשר יאכל לבית השרפה. דכיון דסבר אשם ודאי חולין הוא ולא קדיש. לעולם אינו נשחט אל"ה נקבר: שור הנסקל אינו כן. כ"ה אשם תלוי

יבין תפארת ישראל
 יקרב, וכל העומד לזרוק כזרוק דמי, וה"ל כזרוק הדרם קודם שטרע לו: (י) נודע לו (שחטא) [שלא חטא]: (יא) ולא פליגי רבנן כלעיל, דהיינו מדלבו טוקפו מספק גמר ומקדיש. אבל הכא עיקר שחיטתו על העדים, או על מחשבתו כסבור שודאוי חטא, ומדנודע השחט טעמיה לגמרי, בטעות הקדיש: (יב) דמהקדיש בטעות ה"ל חולין בעזרה: (יג) דמדנזרק הדרם, מחזי כזבח פסול, להכי לריך שריפה. ואח"ל כיון שהפרישו לו דאוי ונודע לו שלא חטא הקדש בטעות הוא דאוי קודם [כמי] רש"י: (יד) ו"ל חולין בעזרה שדין בקבוצה [בשלי מזהרה] וכל הנקברים לא ישרפו כמבואר שם. י"ל כיון דעיקר טעם שלא ישרפו שחט יבין

יבין תפארת ישראל
 פ"ו א (א) כשאר חולין, דמהקדישו בטעות: (ב) ר"ל עד שיפול בו מוס: (ג) להביא בדמיו עולת נדבה לצור לקין המזבח [כמאוס פ"ג מ"ד]. דס"ל דמתוך שבטעת הפרשה הקרבן היה לבו טוקפו שחט חטא. גמר ומקדישו אף כש"ל לו: (ד) דס"ל דמתקדש ארס אשם תלוי בכל יום: (ה) להכלל השוהף בעזרה: (ו) ואפילו לר"מ לעיל דס"ל דה"ל כחולין, אפ"ה הכא שכבר נשחט, אין דינו כשאר חולין בעזרה שלריך קבוצה, רק דינו כקרבן שנפסל שלריך שריפה: (ז) ואח"כ נודע לו (שחטא) [שלא חטא]: (ח) מדיבטעת זריקה עדיין מהוסף היה אשם תלוי כה"ה: (ט) דס"ל דכלי שרת מקדישין הפסול

שהפריש שהיו קדם. שני חליים. אחד לאשם ואחד לאכילה חולין ומעל בסלע: אם היה של אשם יפה ב' סלעים יקרב לאשמו. הראשון. שהרי לשמו נלקח ממעות שנפרשו לו: והשני. שהוא חולין יקרב למעילתו לאשם מעילות על שהוליא סלע אחד של קדם לחולין. וכגון דלויחו נמי יפה

ב' סלעים דלויח אשם מעילות פחות מ' סלעים כסף: ויביא עמה סלע וחומשה. קרן במעל זו וחומשה שהרי סלע הקדש הוליא לחולין: ו לא יביאנה בנו אחריו. אם שגג הבן בשגגת חטאת לא יביא חטאת שהפריש אביו כדי שיטופד בה על שגגתו: **ח** מביאים מהקדש כשבה שעירה. אם הפריש מעות ליקח כשבה לחטאתו. יכול ליקח בה שעירה אם ירלה: הפריש לכשבה או לשעירה. הפריש מעות נקטות בהן כשבה. או שעירה: העני יביא. בהן טוף. והשאר חולין. דכתיב בקרבן טולה ויורד. גבי כשבה ושעירה מחטאתו אשר חטא. דמשמע ממקלת הדבר

שהפריש לחטאתו שאם העני יביא טוף ממקלת דמים הללו. וגבי טוף נמי כתיב מחטאתו. דמשמע דאם העני יתר מביא ממקלת דמי הטוף עשירית האופה. וגבי עשירית האופה כתיב על חטאתו דמשמע אם הפטיר יוסף על הדמים הללו. ויביא טוף. או אם הפטיר

והיינו נמי דסגן בסופא שאין לטוף פדיון. והא דמוכח במשנה ה' פ"ב דשקלים. דמותר הטאת גרבה. כדפירש בס' הר"ב. כתב הרמב"ם שם דהיה בחטאת קבועה: יביא בן טוף. כתב הר"ב דכתיב בקרבן טולה ויורד גבי כשבה ושעירה ומחטאתו אשר חטא וכו'. וגבי טוף נמי כתיב מחטאתו וכו'. וה"ל תתם כי מועני מייחיו טוף דתרווייהו מיני דמים נינהו. אבל עשירית האופה דלויח מניח דמים נינהו. מייחיו עשירית האופה מן ציחיה והלן מעות דאפריש יפלו לגרבה אהכי דהדר כתיב

מעילתו. גמרא: ו לא יביאנה בנו אחריו. פירש הר"ב אם שגג הבן בשגגת חטאת כו'. דאי לשגגת האב פטויה דלא יביא דהא חטאת שמתו בעליה חמות [כדתקן ריש פ"ד דתמורה ורפ"ג דמעילה] הרמב"ם. ולי ראה ממשנה ענמה דלמאי דייק למתני לא יביאנה בנו לחגי חטאת. לא יביאה.

ועיין בסמוך: שנאמר קרבנו על חטאתו. לכאורה אבולה מהני קאי ואדסמך ליה נמי חבל הכ"מ בשם הר"י קורקוס. דקדק בדברי הרמב"ם בפ"ג מהל' שגגות דלא ילפינן מקרא שלא יביא מחלב של אשם. על של היום. דכיון שפניהם ממין אחד הן. והביא לו ראה מהתוספתא חלל החכמים הם שהחמירו שלא לעשות כהחלה. ולפיכך פ"י דשנאמר לא קאי אדסמך ליה. דהיינו אפי' על חלב שאכל כו'. חלל העיקר דדינא דלא יביא מחטא על חטא. וכן נמי על לא יביאנו בט דהשאר חלטרין קרא למטוטי. כיון דבאב גופיה כיפר כשהוא על מין אותו חטא. ע"כ. ולפי

מ"ש ט"ם בספר הרמב"ם שכתב בשבת חלב של אשם כו'. ואם הביא לא כיפר וז"ל ואם הביא כיפר: **ח** העני יביא בהן טוף. כתב הר"ב והשאר חולין. וכ"כ הרמב"ם. והוא מוכרח דל"כ מה הטעם לו. וז"ל הרמב"ם בפ"ה מהלכות פסולי המוקדשין. מביא החתיהם טוף ומחללן על הטוף. דל"כ במה ילאו לחולין. והא דמוכח במשנה ה' פ"ב דשקלים. דמותר הטאת גרבה. כדפירש בס' הר"ב. כתב הר"ב דכתיב בקרבן טולה ויורד גבי כשבה ושעירה ומחטאתו אשר חטא וכו'. וה"ל תתם כי מועני מייחיו טוף דתרווייהו מיני דמים נינהו. אבל עשירית האופה דלויח מניח דמים נינהו. מייחיו עשירית האופה מן ציחיה והלן מעות דאפריש יפלו לגרבה אהכי דהדר כתיב

המפריש חטאתו ומת לא יביאנו בנו אחריו. כ"ו פ"ג מ"י פ"ג מהל' שגגות ה"ג וכו' כ"ג מהל' קדושים: **ח** מביאין מהקדש כשבה שעירה. כ"ו פ"ג מ"י פ"ג מהל' שגגות ה"ג כיצד הפריש לכשבה טו הפריש לשעירית האופה. מ"י ע"ס ה"ג:

שנויי נוסחאות

ו בנו אחריו ולא יביאנו במשכ"ב. החתיו לא. וכו'. ולא. גס כתיב. ע"פ המא אפי' על. במשכ"ב אל חטא אפילו הפריש על ז"ל אל גס במשכ"ב ד"ו חלל יתא ע"ל להל' הפריש. (ע"ל חלב שאכל אשם לא יביאנו). כד"ג נ"ה. שיהא קרבנו לסם חטאו. במשכ"ב עד שהא. החטאת: **ח** שעירה. מהקדש שעירה כשבה ב"ה ושעירה. וכשבה בהקדש כשבה ושעירה תרוין. כ"ג פ"ג מ"ג מהל' שגגות ה"ג וכו' כד"ג (וכ"ס שיערה) כתיב. ושעירה תרוין וכו' תרוין גס כד"ג וכן בסמוך כתיב. (העני) יביא עשירית. כד"ג ליהל.

תוספות חדשים

בשני סלעים כו' לכאורה משמע כן במנחה כאל וכן כתיב הרמב"ם חלב כתיבנו פקד' מהלכות מעילות פסק שיהא אשם מלאהם שפירא זה וכן מפורש בגמרא דמשנה ז' ק"י ע"ג סנהא דמדי מנחת ומדמי אשם עד שלא הביא קרבנו ויפיק ויביא חטאת ואשם ע"ג ופסקו כרמב"ם שם:

ראשון לציון

ו תי"ם ט"ה שנאמר קרבנו כו' וז"ל ואם הביא כפר ועיין גלתא משנה דין ג' שהל"ד נ"ג:

אור גדול

סלעים. עיין ברע"ב ובתי"ם. וה"ה אף אם לא הפריש שני סלעים לאשם רק קנה אשם בסלע ונתייקר ועמד בשתיים כשר דאדם מתבשר בשבת הקדש. ואיחא בכריתותא בגמ' (כ"ו א') דבבב"ז ישלם סלע לגובר גיורה שסא יאמריו איל פחות משתי סלעים סכסר. והרמב"ם חשמים האי דינא דישלם סלע. ועיין בלה"ט (פ"ד פסולי המוקדשין ה"ד) ונראה דהרמב"ם ספר' הא דקאמר בגמ' (שם) מאו הוי עלה. דרש"י נרחק בפירושו. לכך

לקיטום

ו המפריש שני סלעים לאשם ולקח שני אילנות לחולין ה' יפה שני סלעים ואחד יפה עשרה זה הויא שני סלעים לאשם ועשרה זה למעילתו. ושישם עשרה זה למעילתו. ושישם

הביא לא כיפר וז"ל ואם הביא כיפר: **ח** העני יביא בהן טוף. כתב הר"ב והשאר חולין. וכ"כ הרמב"ם. והוא מוכרח דל"כ מה הטעם לו. וז"ל הרמב"ם בפ"ה מהלכות פסולי המוקדשין. מביא החתיהם טוף ומחללן על הטוף. דל"כ במה ילאו לחולין. והא דמוכח במשנה ה' פ"ב דשקלים. דמותר הטאת גרבה. כדפירש בס' הר"ב. כתב הר"ב דכתיב בקרבן טולה ויורד גבי כשבה ושעירה ומחטאתו אשר חטא וכו'. וה"ל תתם כי מועני מייחיו טוף דתרווייהו מיני דמים נינהו. אבל עשירית האופה דלויח מניח דמים נינהו. מייחיו עשירית האופה מן ציחיה והלן מעות דאפריש יפלו לגרבה אהכי דהדר כתיב

ק"ה

יבין תפארת ישראל יבין

בהן הוא לחשבון החומש שחייב. ותו כיון דסלע שמועל בו, מותר אשם היה, שדיקן לפול לגרבה לעולה קיץ המזבח, אך יהיה יכול לגרף החומש אל האשם. וכן אם השני שקנה לחולין שוה י' זוז, נמי אינו יכול לחשבן בעד הקרן וחומש שחייב, דהרי חיוב ה' זוז לעולה קיץ. המזבח מרמעל במוחר אשם. וז"ל האין יחשוב הקרן והחומש שחייב, בהאשם מעילות שחייב. [ועי' רמ"מ פ"ד ממעילה ה"א]: [מו] אפילו שגג הבן ג"כ בכרת, אפי"ה לא יביא חטאת זו לכפרתו, דחטאת שמתה בעליה היא ולמיתה חלולא [כתמורה כ"ד]: [מו] ללו על בנו קאי, רק על כל מפריש חטאת דעלמא: [בוח] מיכו בכס"ג אם הביא כיפר. אבל חטאת חלב שהקריבה בטבור דם שאכל לא יאל: [בוח] דמשמע, חטאתו ולא כשהפריש לשם חטא ארס אחר, כדרישא. ומשמע נמי, חטאתו ולא כשהפריש לשם חטא אחר: [ג] ר"ל כשהפריש מעות ליקח כשבה לחטאת, רשאי ליקח בהמעות שעירה לחטאת. וכמו כן להיפך. דכל המהוייב חטאת יכול להביא כשבה או שעירה כמו שירלה: [נא] ר"ל או שעירה: [גב] ר"ל או בני יונה: [גג] חב' צבות דסיפא קאי: [גד] מעות לחטאת: [גה] והמעות הותר יהיה חולין. [ואע"ג דהמעות נתפס בקדושה, דהרי כשהפריש מעות לחטאתו ומת, ילכו לים המלח [כתמורה פ"ד מ"ב], ואפי' ה"ג אחי השאר חולין, קדושה עבדן להיכן הלכה [כפסחים ד"ג ב']. ונ"ל דשאני הכא דכרייה קאל, דכתיב בקרבן טולה ויורד כשבה חטאת, וכפר עליו סכה מחטאתו [ויקרא ה' ה' ופ"ו ופסוק י"ב], משמע ממקלת דבר שהפריש יביא חטאת, והיינו כהעני. דאף על גב דעני שהביא קרבן פטיר יאל [ולא להיפוך] ויובל להביא פטיר כשבה או שעירה. היינו כדענדר, אבל לפתחיה

ממעילות ה"ו ג"ה דע]. דמדמעל במעות הרי הן חולין גמורים, ומה שהפריש המעות שלו הוא. אבל בלא היה שוה ה' מהן י' זוז, הייב ליקח מהסוף חיל ששוה י' זוז בעבור האשם שמועל בו, בהוספת חומש: [סב] שלקח בשני סלעים שהפריש לאשם, ב' חליים, ה' לאשם שחייב וא' לחיליו. נמלא שמועל רק בסלע. בין שלקח האשם זאח"כ החולין, או אפרכא, או שלקח שניהם יחד: [כג] לאשם שהיה חייב חטלה, שהרי לשמו ניקח וממעות שפורש לו: [כד] אם שוה השתא ב' סלעים יביאנו לאשם מעילה שחייב: [כה] דהיינו ה' דינרין, ויפלו לגרבה לגור. דהרי הכא מדקנה אחד לאשם, נמלא הכהמה האחרת כבה הקדש הוא כולה, ולריך להחזירה כמו שהיא כולה להקדש ואינו יכול להצבה לתשלומיו, אבל יכול להצבה לכפרתו להביאה בטבור אשם מעילה שחייב, דאדם מהכפר כשבה הקדש. ולכתי הוואיל ואלו לא היה מועל בסלע זה, היה הדין שיפול לגרבה, וכדי"ל מותר אשם לגרבה. ה"כ השתא שמועל ישלם ה' דינרין לגרבה שמועל בה. והכא לא אמרינן כדרישא דאם ה' שוה י' זוז שיועיל לו להפטר מקרן וחומש שחייב. ליתא דממ"ל, אם זה שקנה לאשם שוה י' זוז פשיטא שח"ל שיחשוב אותו ב' דינרין ששוה יותר מהראוי לתשלומי חיובו, דהרי השבת להקדש. דאע"ג דקיי"ל ארס מהכפר כשבה הקדש, עכ"פ הרי לריך לשלם הב' דינרין עם הגזילה, והרי חלו הב' דינרין ששוה הקרבן יותר ממה שחייב, הם בהאשם שקנה. ותו דהא דאדם מהכפר כשבה הקדש אינו בקנה אשם בסלע והוקר ושוה ב' סלעים, בהר שעת הקרבה חלוקין ויולא בו. אבל הכא ששוה האשם שחייב יותר מ' סלעים מהיבא חטאת סיזכה

קרישים ח"ב יך

הפסיר יותר. יציא כשבה או שעירה: ונסחאב'. הוממה: אם רצה יביא בדמיהן עוף. כגון אש העני: שאין לעוף פדיון. דבפסולי המקדשים כתיב (ויקרא כ"ו) והעמיד את הבהמה לפני הכהן והיה אפשר שיאמר והעמיד אותה מה ח"ל הבהמה. ולומר לך בהמה נפדית. ואין עופות ולא עלים ולא לבונה ולא כלי שרת נפדים: **מ** כבשים קודמים לעזים. בכל דוכחא הקדים הכתוב כבשים העזים תקחו. וכן (במדבר ט"ו) או לשה בכבשים או בעזים: יכול. האומר הרי עלי עולה. ויש לו כבש ועז יביא כבש [דוקא]: ת"ל אם כבש יביא קרבנו. ולעיל מינה כתיב והביא את קרבנו שעירת עזים. כאן הקדים עז לכבש ללמד ששניהם שקולים. ואי זה מהן שיראה יביא: תורים קודמין לבני יונה. דברוב מקומות כתיב ברישא תורין. והדר בני יונה: אם זכה הבן לפני הרב. שרוב חממתו למד ממנו: קודם את האב בכל מקום. כגון להשיב את אבידה ולפדות מביט השבי ולהחיות ולפרוק עמו. ואכז אביו תלמיד חכם. אע"פ שאינו שקול כנגד רבו אביו קודם לרבו. ואפילו רבו מובהק:

שנוני נוסחאות
 יביא כשבה ושעירה. כתי"ק. לאו. שעירה. הפריש כשבה כו'. במש"כ ליתא למאן ועד סוף המשנה וע"י נגמ'. ונסתאבנו. ונסתאבנה. ויביא בדמיהן. כתי"ק. בד מ"ה: **מ** קודמין לעזים במש"כ. אה העזים ויונה בעט"מ כלפניו. ואם כבש. נגמ' והפ"י וה"פ וד"ק ונכ"ק ונסתאבנ' ד"ו. אמ. תורין. כתי"ק תרין. וכן יונה או תור לחמאת. במש"כ תור ובני יונה או תור לחמאת וכו' כתי"ק כלפניו. ונסתאבנ'. יכול שכבוד האב עורף על כבוד. במש"כ יכול מפני שכבוד האב קודם על כבוד והנה בעט"מ ונכ"ל עורף. וכן בתלמוד תורה כו'. מכלהו ע"ד סוף המשנה ליתא כתי"ק. לפני הרב קודם. כתי"ק ונסתאבנ' לפני הרב תור קודם:

קרא מחמתו גבי עוף. למימרה דמהקדש דעוף נמי מייתי עשירית האופה גמ'. וכתיב הר"ב וזבי עשירית האופה כתיב על חמאתו כו'. ובעוף לא כתיב. מפרש בגמ'. דאי הוה כתיב גבי עוף ה"ה כי מפרשים מעות [לעוף והעטיר] הוא דמוסיף עליהן. ומייתי כשבה או שעירה לחרווייהו מיני דמים נינהו אבל הפרים מעות לעשירית האופה. והעטיר. אי לא העטיר טובא נייתי עוף. ואם העטיר טובא נייתי כשבה או שעירה [מנתייהו] והלן מעות דאפריש יפלו לגדבה. אהכי כתב בעשירית האופה. וכוון דכתיב בעשירית האופה. לאינה מיני דמים. ואפ"ה מייתי מיניה עוף. כ"ש מעוף לכשבה או שעירה: שאין לעוף פדיון. עיין רפ"ב דמנחות: **מ** [תורין לשון משנה. לש"מ מנה ה' פ"ק דחולין]: קודם את האב ככ"מ. כתב הר"ב כגון להשיב אבידה כו' ולפרוק עמו. עיין מ"ש בזה בספ"ב דכ"מ:

האיפה. הפריש לעשירית האופה. העשיר. יביא עוף. העשיר. יביא כשבה ושעירה.
הפריש כשבה או שעירה. ונסתאבנו.
 אם רצה יביא בדמיהן עוף(ה). הפריש עוף ונסתאבנ'. לא יביא בדמיו עשירית האופה. שאין לעוף פדיון: **מ** רבי שמעון אומר כבשים קודמין לעזים בכל מקום(א). יכול מפני שהן מוכרחין מהן(ב). תלמוד לומר (ויקרא ד') ואם כבש יביא קרבנו לחמאתו(ג). מלמד ששניהם שקולים. תורין קודמין לבני יונה בכל מקום(ד). יכול מפני שהן מוכרחין מהן. תלמוד לומר (שם י"ב) ובן יונה או תור לחמאת. מלמד ששניהן שקולים. האב קודם לאם בכל מקום(ה). יכול שכבוד האב עורף על כבוד האם. תלמוד לומר (שם י"ג) איש אמו ואביו תיראו. מלמד ששניהם שקולים(ו). אבל אמרו חכמים. האב קודם לאם בכל מקום(ז) מפני שהוא ואמו הייבין בכבוד אביו(ח). וכן בתלמוד תורה. אם זכה הבן לפני הרב(ט). קודם את האב בכל מקום. מפני שהוא ואביו הייבין בכבוד רבו(י):

סליק מסכת כריתות

סליק מסכת כריתות

יבין תפארת ישראל יבין

לכשבה: (סד) בכל מקום בתורה הקדים תורים לבני יונה: (סה) בכל מקום בתורה הקדים אב לאם: (סו) מדאורייתא: (סז) מדרבנן וי"ד ר"ת: (סה) דגם האם חייבת בכבוד בעלה דמפרנסה. אבל בנתינתה, אף דבעל חייב במזונות טפי מאשה, אפ"ה שייכן שוין [ועיי' הוריות פ"ג מ"ז]: (סט) שלמד רוב חממתו ממנו: (ע) להשיב אבידה, ולפדותו משבי, ולהחיותו, ולפרוק משאו, בכל הני רב קודם לאב. ואם אביו נ"כ ת"ח אף שאינו רבו, אביו קודם בכל דבר שהוא לער הגוף. אבל בדבר שבממון, כהשבת אבידה, דוקא כשאביו שקיל כרבו אביו קודם [ועי' ג"מ פ"ב]. וכל זה ברב שלמדו בהס. אבל במלמדו בשכר, או אזהרה ששילם עבורו שכר הלימוד, אף שאינו אביו, הוא קודם לרבו בכל דבר [י"ד רמ"ב פ"ד]:

לכתחילה לריך קרבן פני דוקא]: (נו) דכתיב בעשירית האופה [סס] על חמאתו, משמע דבהעטיר יוסיף על הדמים, להפריש לעשירית האופה, ויביא עוף, אע"ג דעשירית האופה אינה מין דמים, כמו שקריב השתא. וא"כ כ"ש כשהפריש מעות לעוף והעטיר, יוכל להוסיף עליהן להביא כשבה, דשניהן מיני דמים. ולא אמרינן שהמעות שהפריש יפלו לגדבה: (נד) שהמעות (נד) הם העני. דא"כ עשיר שהביא קרבן עני לא ילא: (נז) והוא נעשה עני. ומיירי שיבש גפו וכדומה בחסד אביו, דא"כ הרי אין חמות וזכרות בעופות [כתמורה פ"ו מ"ד]: (ס) ה"ה לא כשבה ושעירה, רק נקט עשירית האופה מדאין עליו שיחטט דאחטט אל תאשר [נגיעין ד"ל ב']: (סא) בכל מקום בתורה נזכר כבשים קודם לעזים: (סב) ויהיה הידור מזה שיביא כשבה: (סג) [טיקרא ד' פ"ז ופ"ג], דכאן הקדים שעירה

ראשון לציון
 מן במשנה ר"ש אומר כו'. עיין יב סדר לשה: **אור גדול**
 פירש הרמב"ם דה"מ בעי אם צריך לשלם השבח ופישו מבריתא דאין צריך ופליגא על חבריתא הקורבת עיי"ש:

לקוטים
 ארע"ג שסיפס טי סליש לאשמו לשם איהו אשם שהפריש עליו המעות. והכי למעילתו לא בקריב איהו לאשם אלא שיהא איהו אשם כהעניין כהן וכחמון. אי"כ למה יתן האיל השני לשם אשם שהפריש עליו המעות. וכתבנו כתיב ואלו כותבי זאת רחמי שרוב משנה למלך כפרק ג' ד"ו הביא דברי רב"ז כ"ל וקמס עליו כ"ל (מ"ח): **מ** במשנת ונסתאבנ' לאו דוקא נסתאבנ' דאין המום פוסל בעשות כדתן בפ"ו דחומה משנה ד' אלא כלומר מותר אבד וחיורי דקט גבי כשבה או שעירה ונסתאבנ' תני הכא נמי ונסתאבנ' אבד נמי מום סוף. (כ"ד): ה"ה ר"ה שאין וכו' מה ח"ל הבהמה וכו' כי הרמב"ם כתיבו בשם הספרא וזה מה שכתב בפרק ו' מהלכות היסורי מונח שאלו אינן בכלל העמדה וכו"מ לא הלאה לנו מקומן וכו' הוא נמי מתי דתקן כדפריש דמנחות שלא נאמר אלא בהמה והלא כתיב"ט שם עיין עליו ודוק. (כ"ד): ה"ה ד"ה דעני וכו' וכו' נמי דתקן כדפריש שאין לעוף פדיון כלומר דמטעם פדיון בעינן ודכתב הרמב"ם ומלגן על העוף (כ"ד): שם ר"ה יביא וכו' למימרה דמהקדש דעוף וכו' וקרא זו אף זו קאמר ולהכי אין להקשות דלכתוב גבי בהמה (כ"ד): **מ** בשנה כמ"ד ששנים ע"י וליה אש כן תקיב ולאוי כלל דוכחא מקדים הכבשים לעזים ויראה לי דבזה רמז קרא מתי דק"ל במוקדשין גלילה הולך אחר היוש שלא כדפריש על עולם תבוא דיתא כפ"ה המזיח מ"ג ע"ז מסין ברישא והדר אימרי כדפריש על עולם דביוש חסוכא והדר נהורא ופירש"י דחס עיז שמורות וחס רחלים לגנות ומס"ה בכל דוכחא נמוקדשין קודם ספי' הכבשים לומר דמוקדשין הני כו' דכתיבא נהורא והדר חסוכא וההוריס הקדשים לבני יונה בכל מקום להודיע דתורים גדולים ובני יונה קטנים (ש"ל): שם ובן כתיב אע"ג דליד לאמו שתיא חייבת בכבוד אביו בפרשות ליהוה בעלה ורמזתא אחר וכו' יתכול כך אב הכא אין האב חייב בכבוד רבו כל גזו בפרשות אלא הוי לגבי דיהי כמו כל ת"ת דעמלח שהרי הוא לא למד ממנו אפי"ה לריך להקדמו. (ש"ל):